

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_228764

UNIVERSAL
LIBRARY

ان میں شعر کا مکمل بیان ہے

دیوان شادمان

ORMANIA UNIVERSITY
COLLEGE LIBRARY. یعنی

مجموعہ کلام شاعر بمیشال نگین بیان۔ نازک خیال شیریں زبان
سلطان شادمان خان گکھڑ سازنگ آل

کہ
از نامور شعراء و عمد حضرت صاحبقران شاہ جہان بودہ بعد تصحیح تمام
از نسخہ قدیمہ کہ از کتب خانہ سلطان جہانزاد خان نہیں گکھڑ ہم رسید

۱۸۹۹ء

بہ حسن اہتمام مولوی سید ممتاز علی صاحب
در مطبع و خانہ رفاه عام لاہور حلیہ طبع پوشید

دیوان شامان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

کہ درو جام گلگون است آخر صیقل دلها
 کہ را ہم جز بند نخوت مگر در عین منزلها
 کہ مجنون میشوند از نگہت این بادہ عاقلها
 چسان بیرون و واپسے دل یوانہ زین گلها
 کہ در راہ طلب شبگیر سے بندند محلها
 کہ غرق اندازدین دریا چہ گرداب چہ ساحلها

بیا ساقی و آسان کن براہ عشق مشکلها
 ز بیم دزد بہر نعل نمی باز مے ترسم
 سریناسے و خم عشق کشا گر خبر داری
 رہم گل شد ہما از موج خیز اشک گلگونم
 مرد و خواب گر عزم وصال دل برداری
 چسان بیرون بر کشتی کسی نین موج غن بالا

اگر چون شاو مان لاخوردے نشستی اے زاہد
 غمے ماندے ترا ہرگز براہ عشق مشکلها

باک بنود در جہان از چرخ دورانی مرا
 خود چہ کار آید چو زاہد پاک دلانی مرا
 کے گنبد جیبا غم تخت میلانی مرا

مے نیا شور و مے این عالم فانی مرا
 تا گریبان چاک باش سچو گل از دست عشق
 گر مرا بر آتانش جاوہد خبت بلند

از غم عالم کجا باشد پریشانی مرا	باوگر زلف ترا بر ہم نسا زود هر سحر
شما و مان اگر فرق غیر از آسان بالا گزشت	بس بود بر آستان عشق پیشانی مرا
از ره نمے برد بوس سیم وز مرا بنود کلاه فخر بجز ترک سر مرا پرورد میخو غنچ بسخن جگر مرا بنود ز آب و آتش سوزان جدر مرا	دل از هوای ز رنگند پی سپر مرا کے از برکے نخل ہا سرفرد کنیم تا ہچو گل شکفتہ شوم باغبان چرخ از بس کہ فیض خاصیت بادہ بردہ ایم
ناصح ہزار گوئے نصیحت نمود یک چون شما و مان نبود ز مستی خبر مرا	
چون ز سر بیرون کنم این عشق ما و ز اورا من فدا گردم بصد جان خامہ او ستاورا جو دو دو نان چون فریب دم و دم آدورا اسے ضبا از من سلام آن کشور آبادورا	از غم او شاد وارم خاطر نا شادورا غیر حرف عشق بر روح دلہم نقتے نہ بست کے برے آب نان من منت گردون کنم من ز خود ویرانہ گشتم از پیے گنج وصال
من بزلف یا گشتم گرم بسان شما و مان نشود تا ہیچکس این نالہ و فریاد را	
غیر عریانی تن نیست خود آرائی ما بس بود در چمن عشق تو ز بیبائی ما برق را سوخته شد پائے زہمپائی ما خندہ بر باد ز نداد دیدہ ہمپائی ما	بار دستار نتا بد سر سودائی ما لا لاسان داغ بدل داشتن آتش شوق در رہ مہر تو از بس کہ قدم گرم زدوم ناکہ مجنون صفت از عشق ندر ایم قرار

شادمان خاک شد اندر ریت از مهر و
تو ز گفستی که چه شد عاشق شیدائی ما

عشق تا فواره خون ساخت مرگان مرا
رشته مریم اگر در سوزن عیسی کشند
دقتم از وصف لعل او پر از است زهر
ناخن نشتر تکیه در زنگ از ضعف بدن
اشک گل گل کروزان خوانا به دامن مرا
که تواند دو ختن چاک گیان مرا
گرفون گریستی کاشک دیوان مرا
گر دو صد نشتر ز نضت و شیران مرا

چون ز تار طره او شادمان ز تار است
کفر نفس حسن دیگر داد ایمان مرا

تا بود داغ جنون تو سیر افسر ما
چون بسر شور تو دریم ز آئین ادب
عزت ما نبود جز به ریش خاک شدن
چشمه خضر شود تیغ بکامش خود شکرنگ
سرسبز چاک کند همچو کتان بدینه خویش
ما ز کف دامن در و تو با سان ندیم
چتر خورشید نیر ز و بچوس از بر ما
سایه کمتر نبود بال هما بر سر ما
مهر و مهر گزمشل سجده بر و بر ما
خضر گر پسته بر و از چشمه چشم تر ما
گر به بسندمه رو تو ملامت گر ما
که همین در و بود در و جهان در خور ما

شادمان را نبود آرزوی لعل و گهر
تا بسالم سخن نفس بود زیور ما

ما اهل غناییم ندانیم هوس را
ننگین ندید خست پرواز و گرنه
دامنده زیاریم که در راه محبت
در راه طلب گرم نسا زیم نفس را
از ناله به پرواز در آیم قفس را
از ناله ما چاک شود سینه جرس را

کین معجزہ عشق است نزیبہ کس را	اے اہل ہوس دم مزن از گنہ دل ما
	روح القدس اینجا بوب پسے نہ پیش بر شکر مارہ نبود مور و گس را
ز تاب چہ اش آتش تو ان ز صد گلستان را کہ یارب لعل او بخود کند خودے پرستان را خدا را جمع کن بچند آن ز کف پریشان را ضیائے دیدہ خورشید سازد گرد دمان را	چو او در بادہ خوردن ایگر دوسے پرستان را بہ بزعم عشق بازان شیشہ و ساغر نے گنجد پے دل میو در باد جان جان زہر موش کسے کو خاک شد در راہ یار از ہمت عالی
	بسان نشا ومان از کبر ہر ہر سر کویش بہ نیمے جوئے سجد و صد ملک سلیمان را
کہ در و عشق تو کافی ست غمگسار مرا بزلف یار بہ بندید استوار مرا کہ چشم یار مگر آورد بکار مرا از آن خوش است بہ صحرا کو ہسار مرا کہے کشد ز دل خستہ خار خار مرا فتد چو دیدہ بر آن خاک رگزار مرا	بعیش بواہوسان در جھان چکار مرا ز پائے تا سرم از بہر جرمستی عشق بچشم آن شدہ ام خاک تیرہ سر صفت کنند نسبت چشم ترا بہ چشم غزال گزار و مہ بگویم حدیث غمزہ یار خیال باغ چین شستہ مت شود ز ولم
	ہمیشہ محو دل نشا ومان ز دولت عشق بدر و تازہ دہد مژدہ روزگار مرا
مانند شمع سوخت سرا پے او مرا بیگانہ ساخت از رہ سو داسے او مرا	آتش بدل نگند تماشاے او مرا از جان و دل مہر س ز من آنکہ در ازل

<p>کافیست خواهش رخ زیبا کے او مرا اندیشہ و بعسل دل افزا کے او مرا نتوان شمر دہمسرو و ہمایا کے او مرا روشن بود و دیدہ زیبا کے او مرا</p>	<p>زاد تو در فنا نہ حور و قصور بس گر جان رو در سینه بجای دو جان بود مجنون گشت وادی و من در طواف دل در خلوت حضور چه حاجت بنور شمع</p>
<p>تا بودہ ام بصورت تہستی چو نشا ومان ہرگز نبود غیبر متناسے او مرا</p>	
<p>بیخے ز نسیم کہ وز واز چمن ما از داغ تو باشد بہ جان زیب تن ما از ناز نہ گفتی کہ چہ شد خود شکن ما گر باز فشا نی بہ ہوا پیر ہن ما</p>	<p>ز آن رو کہ نداری سربا و سخن ما ز آن گو نہ کہ از لالہ بود زینت گلشن سرتا بقدم چون سز زلف تو شکستم جز بوسے سز زلف تو گو رے نہ بر آید</p>
<p>در بزم تو از شوق چو فانوس فروزیم غیر از لگن محسّر نزیب لگن ما</p>	
<p>گر نیمخوردیم خون دل چہے خوردیم ما خویش را از خون دل چون غنچہ پروردیم ما ہمچون سخ در فصل دی پیوستہ دل سزیم ما چون بباطن بازمینی سز سبب درویم ما</p>	<p>باد نا دور از تو از خون جگر خوردیم ما تا بہ بزم وصل تو از ذوق گل گل شکفیم گر نباشد گرمی ساتی و مے خاطر فروز گر چہ ظاہر عبس و عشرت طریبا باشد دلے</p>
<p>معجزہ عشق است این کا ندر جہان بیوفا شاد و مانیم و بشادی رو نیا درویم ما</p>	
<p>لیکن ز خوے تبت در آتش وطن مرا</p>	<p>باشد بہ چہرہ تو فراغ از چمن مرا</p>

<p>از بس که بُت پرستیم از حد گذشته است کمتر بر آیم از غم هجران آن پری صد رشک لاله زار بود در بهارِ عشق در کعبه جامه که دید ز آنکه سوک دیر هرگز نسیم زلف تو سویم نمی وزد</p>	<p>ترسم که شیخ شهر نخواهد شمن مرا سنجد اگر نسیم بوسه سمن مرا از داغ و داغ هجر تو به عضو تن مرا نگذارد از خطا به غلط بیهن مرا تا یک نفس ز لطف زباید ز من مرا</p>
<p>دارم خیال روی تو در دل چو شادمان ز آن دل نیک شد به گل و نسترن مرا</p>	
<p>بر دل ما سرده چشم بلا انگیز را دستگیر جام خالی دست ساقی میشود تا نسوزد خرمین خورشید از برق حسد کو کهن به تیشه را کاندردل خارا زده</p>	<p>تا نیا موزد اجل زوشیوه خون ریز را ورنه هر کس دست گیر دساغ لب ریز را ساثبان سُخ فلک آن زلف غنبر میز را زخم غیرت بر فرزوده سینه پرویز را</p>
<p>شادمان خود در خزان هجر از اشک چمن دیده ما سبز وار و موسم گل ریز را</p>	
<p>عشق اوره بنغم نمود مرا در گلستان او گذر کردم منگه بچو و ترم ز نرگس یار ننگت زلف او برون آید</p>	<p>داغ برو داغ دل فرود مرا بوسه زلفش ز من ربود مرا پندنا صبح کند چه سود مرا گر چه سوزند بچو عود مرا</p>
<p>شادمان ناله تو نشنودم که ز غم دل بجا بنود مرا</p>	

<p>شمع رویش دمبدم پروانه میدار و مرا در حساب مردم فز زانه میدار و مرا عشق چشم مست او مستانه میدار و مرا مهر او از غول شستن ویرانه میدار و مرا</p>	<p>بوسے زلف آن پری دیوانه میدار و مرا ایکے سے پسی کہ گرد و نرا بتو پر کیا صحبت مستی و مدہوشی مہن از پئے تمنا نیست عمر ماشدے عزیزان کنز بکے گنج وصل</p>
<p>شاد و مان از ہر چہ باشد غیر امان در جهان ہمت عالی از آن بیگانہ میدار و مرا</p>	
<p>کس بدست دزد و نپار و متاع خانہ را بعد قید آزاد ہر کس مے کند دیوانہ را آفرین در عشق گفتا ہمت پروانہ را</p>	<p>محرم راز تو نتوان ساختن بیگانہ را گر برون آمد ز قید زلف دل را دور نیست با جوانان چمن گل شکوہ ببل نمود</p>
<p>تا خیال عکس رویت و ضمیر من گذشت پر ز مر و ماہ ہر سو بنگرم کاشانہ را</p>	
<p>افکنده طرہ ات بہ بلاے و گر مرا تا از بیاض روے تو باشد سحر مرا سازی اگر غبار بر آن رہگذر مرا دل فارغ آمد است ز سود و ضرر مرا</p>	<p>اے کردہ چشمت از دو جهان بخیر مرا از شام روزگار ندارم شکایت ہرزہ ام ز عمر تو پہلو زند بہ ہر تا ہست در سرم ہر سوداے گلخان</p>
<p>بایل بہ چشم اوست مے ناب شاد و مان زین میل دل بناوہ بودیش تر مرا</p>	
<p>تا یکسو بہم نزند شیخ و مہمن را آرایش دیگر دہد آن چہ در چمن را</p>	<p>آشفته کن طرہ پر پیچ شکن را ستانہ اگر در چمن از ناز خرامی</p>

<p>از شوق تو خواہیم محل گشت چمن رفت خوشید اگر سرزند تا بہ قیامت</p>	<p>آراستہ چون لاله خود از دل غنچه تو تن را روشن کند آن رو سے زمین با زمین را</p>
<p>از سر خوشی بادہ چو در بزم سر روزی خوشید کند پر تو شمع تو لگن را</p>	<p></p>
<p>در باغ عشق تخم ہوس کاشتن چرا آخر چو بادے بر داین مشت خاک را چون زیر خاک رحمت و پستی برابر است آن دل کہ آفتاب سپر تجر دست</p>	<p>این شیدہ رانہ بیہودہ پنداشتن چرا ز رہ بر سر زرا این ہمہ انپاشتن چرا پس سقف خانہ تا فلک افراشتن چرا اور ارہین خیل چشم داشتن چرا</p>
<p>چون عاقبت زجان و جہان در گذشتی بگذشتن از منافل و بگذشتن چرا</p>	<p></p>
<p>ساتی بریز بادہ عشرت بہ جام ما از بس کہ ما ز خویش جدا افتادہ ایم آن کے بود کہ از مے رنگین فردزند ساتی کجاست کہ نہ در بخت کار ساز اے بادگر بہ پیر معان بگدے ہی بخت یار اگر سوار بگذرد از پیش ما بہ ناز</p>	<p>تا غارت جنون شود این عشق خام ما از ما دگر بما کہ رساند پیام ما چون چشم یار سکہ مستی بنام ما ساز و بنور بادہ مبتدل ظلام ما خواہی رساند بر ہرستان سلام ما در دست ما دگر کہ گذارد ز نام ما</p>
<p>از راہ امتحان نزد پنج شاہان نظمی نظم معجز کلام ما</p>	<p></p>
<p>ز ناز احمد خوش ملازمت آن سرداران را</p>	<p>کہ از سرت پریشان تر کند جمع پریشان را</p>

<p>نسیم طموش بر بزم دوا جزائے گلستان را زخم شرمندہ خواہد کرد و خوردشید زرقشان را ز چشم مست او ز ابد نخواهد برد ایمان را</p>	<p>حمر تانہ سوئے باغ میفت آن پری سیما ز مہراہ روسے او تو ان دانست کہ حیرت اگر من نقد جان کردم فدائے خال شکنیش</p>
<p>مرا چون شما دمان از عشق او بل نمشود ابد چه سازد آنکہ عاشق گشت بمہر بخش جان را</p>	
<p>دلہم ز آن کُلف گر آوارہ شد آوارہ تر با دا بفکر چارہ دل خستگان بیچارہ تر با دا دلش در کشتن با جان فشانان خارہ تر با دا بگاہ از غنچہ نعل لبش خوشخوارہ تر با دا</p>	<p>ز عشق ارجامہ جان پارہ شد صد پارہ تر با دا طبیب اچارہ در در محبت را نسیب داند چو جاعے زخم تیغ ناز او درمان نمی خواہیم بہر زم عشق کا بنجا بادہ از خوباب دل باشد</p>
<p>نیاید شما دمان با داغ خود گر لاله در گلشن با داغ مہرا و پویند دل ہموارہ تر با دا</p>	
<p>کہ تا سوخت فراق تو بند بند مرا چگونہ چشم بہر اہت بود گذرند مرا زمن کہ خبر دید ماہ دل پسند مرا قدش گواہ بود بہت بلند مرا بہ عشق او دل صد چاک نمودند مرا زمن کسے کہ ربو دین دل لوند مرا</p>	<p>بوصل تازہ نہ کردی دل نترند مرا دلہم کہ ز خشم نگاہ تو سے خورد ز ہوس ز چشم و خال و خطش غیر پھیر ارغی زلف چو رو سے او کہ ضمیر مراست شاہد حال بفیر رہ بہر بہت دگر کہ راہ نمود صبا بگر و سرا و برا سے من گردی</p>
<p>چو شما دمان بکہ گویم حدیث در و فراق کہ مہربان کند آن یار ارجمند مرا</p>	

<p>بے من کرداشته است بعالم سربلا سرور نیارند بجز نفسربلا نار و همیشه بار بغیر از بر بلا ہر تار تار زلف تو شد از در بلا خطت بہ مهر خال تو شد محضربلا باشد درست سیدتہ من مجہربلا زانکہ کہ چشم مست تو شد خنجر بلا دارد ز زخم تیغ تو صد زیور بلا</p>	<p>دارم ہزار زخم سربخجربلا بر چین ہماے سایہ خود اگر عاشقان نخلت نشین قدبالاے اوولے بہرگز نہ خاطر صد جاشکستہ ام از بہر جان عاشق مسکین حکم عشق از سوز عشق و کاوش مشکان مہوشان پیوستہ در دو داغ نیار و بہ خاطر در زرم گاہ عشق سربلے اہل دل</p>
<p>پیدا شود ز خنجر مشکانش شاو مان در چشم عاشقان ستم جوہر بلا</p>	
<p>بنماے خدا را رخ زیبایے تو مارا کافیت بدل داغ تمنایے تو مارا افتادہ بسرتا سر سوداے تو مارا اے سرو خرامان غم بالاے تو مارا</p>	<p>اے برودہ ز خود شوق تماشاے تو مارا گرفتہ ز رویم بود زیور مردم در ظل ہما ختم نہ کند گردن ہمت در عالم بالا برد از ہمت والا</p>
<p>شیرین بود از شد و شکر لذت حرم تا بہت بدل سئل شکر خاے تو مارا</p>	
<p>بنشت از رشک نعت در پلوے گل خارا چنگتہ تم گشتہ تم گہا برون چون تارا دارد بر اے اہل دین در ہر طرف ز تارا</p>	<p>اے چہرہ زیبایے تو بر ہم زدہ گلزار با تا کہ روزے از کرم نواز دوش از بخودی ہر چہ سے مصحفش تا دو زلف کافرش</p>

<p>عمریت که مرد و فادگر گشته نغم شادمان از غم زو جانگاہ او دارد بدل آزار ما</p>	
<p>اشباز یازدخشا باغ و بہار است دل ما داغ او سے نہند اے ناصح تیغم بہ جگر تو اگر زود درسی غیرت خورشید شود از شراب نیک چشم نگارین بنگار</p>	<p>جز خیال شہواش بے خض و خفاست دل ما ہیچ مانع نہ شوی بر سر کار است دل ما ورنہ از زلف تو ہوشاک خار است دل ما از ازل تا با بد وقف خار است دل ما</p>
<p>شادمان از غم بحرین میان من خویش بچو مود شب زار زار است دل ما</p>	
<p>واعظ برو بچش من سے پرست را از زلف تابدار تو در عرصہ گاہ عشق گر شمع زمستی چشمت بیان کند اے آہ و گریہ ام کہ ز طوفان گذشتہ است</p>	<p>آخر تفاوت است ز بشیاز است را ہر دل بدوق خویش پذیرد شکست را بیخود کشد بکوچہ صد اہل نشت را خوش در گرفت عالم بالا و پست را</p>
<p>منشین بغیر شاہد ہونے شادمان اگر داری بیاد نیکتہ عمدہ است را</p>	
<p>یارب مباد خالی از ان سے یا باغ ما عقا ہزار سالہ رہ ادمگم کند ز خویش مارا بغیر بادہ نباشد شگفتگی از دولت سرشک دو چشم مطیع خویش</p>	<p>کان رشک آفتاب کند داغ داغ ما خود در طریق عشق نیابد سراغ ما گویا درون عالم آب است باغ ما در تازگی چو برگ گل آمد داغ ما</p>
<p>چون شادمان شوق گریبان آن پری</p>	<p>خون میچکد ز دیدہ گل ہا سے داغ ما</p>

<p>رہ نہایت سو سے خاندن ہمارا نے تو راحت نہ ہو دیدن گلزار ز آنکہ اورا بنود شیوہ بیزار دور زان چہرہ گلنار بود خار</p>	<p>عاشقم از رخ گلگون بنو عار تو بیا تا بسوے باغ خرایم ہم ز اہد انکار زمن دار و اگر معذرت عیش سے خوردن و گامت چہ وقت بہار</p>
<p>شادمان تاجے زان زلف گرہ گینت عاشقم بسمہ و ز تار چہ در کار مرا</p>	
<p>طبع سرکش ہم ز لطف رام در فوان ز آنکہ در دیار باشد بہترین دران فوح کشتی کے برداز و طے طوفان لطف شبنم کے پذیرد سبزہ بتان از لب خندان او با دیدہ گریان پیش موج لطف اوشت خرسعیان لالہ زارتازہ در سہرگوشہ دولان صورت مرغ طرب از سینہ بریان</p>	<p>اے بنامت گشت نامی نامزدیوان اے طبیب جوان دربان خود ضلع مکن آسمان در بحر اشک اجابے بستن است تا ز تاب محم خندان سے اور دیدہ مست در شب باران حیران برق می آرد سلام سہل باشد در حساب اے زاید طاعتش ایکہ ذوق سیر گلزارے بہ بین از خون دل فی المثل گر بگذر دگر در تفرغی بجاب</p>
<p>شادمان این نیم جان را چون تبا و نشو ہم گر شود پیکان او آب از دل سوزان</p>	
<p>کہ مرہے نہ کند خاطر ہنگار غم میان تو کہ وہ تن نزار قضا از روزہ ازل جان بقیر مرا</p>	<p>چہ در دل است نہ انم بہ من ہنگار بسانِ خوے تو نازک بر روزگار فراق بتار تار سطرہ تو بہرست است</p>

<p>کد تیره کرد چو زلف تو روزگار مرا چو برگ گل کند از لطف غار خار مرا</p>	<p>بنگیر چشم سیاه تو اسے غزالِ ختن بجاست طالع آنم که آن چمن خسار</p>
	<p>چو شادمان شده ام خاکِ راه تو سن یار که عار ناست ز چشم فلک غبار مرا</p>
<p>پخته کون و مکان کیسره خام است اینجا عشرت و خوشدلی هر دو تمام است اینجا جلوه عقل بیک مایه حرام است اینجا دعظرائست اثر شیشه و جام است اینجا هر که ناکام تر از عشق بکام است اینجا زین میان بے طلب یار که ام است اینجا</p>	<p>آنکه گن نام شد از عشق بنام است اینجا دل بدر و تو طرب دارد و جام نعمت در برم دل ز سر زلف تو آویخته است واعظا امرو ز لب از وعظ میالاسے برو مایه جز ذوق غم یار ندارد ایم مراد کفر و اسلام کیے بر همین دشمن کیے</p>
	<p>شادمان بنده عشقت که از روز ازل توسن چرخ و فلک رام و غلام است اینجا</p>
<p>بوسے ز زلف سنبلیله پر تیغ و تاب را یک کیفیت از آن لب میگون شراب را سرگرمی شراب نباشد گلاب را یک سوغکن ز چهره گلگون نقاب را کس در نفس ساخت مرغ کباب را یعنی که لطف آب نباشد سراب را</p>	<p>رنگے بدہ بہ چہرہ گل آفتاب را از شرم چشم مست تو در سے اثر نماند از لطف رنگ و بو نتوان سوئے عشق یافت تا گل ہزار پارہ کتد جامہ در چمن خواہم شگافت سینہ و دل لبرون بکنند از حرف مدعی نتوان یافت رمز عشق</p>
	<p>صورت تیرا ز غزل شادمان بہر</p>

شمرنده ساخت نغمہ نیک و باب را

بہ مجلس تو ہلا بل بود چو قند مرا
 اگر ز بہر تو سوزند چون سیند مرا
 و یک زلف تو آورد و کسند مرا
 بغیر در زنیفت اول پسند مرا
 بہیچ درد نیابند در دمنند مرا

جد از بزم تو راحت بود گزند مرا
 ز و زود من شود ابرے و باد آب حیات
 اگر چه از ہمہ آزاد بودم از ہمت
 ہزار گونہ طرب پیش من نہاد فلک
 بدان عزیزیم اکنون کہ از توجہ عشق

بروز نگار و فادہ ہوا سے قامت یاد
 کشید از دو جہان ہمت بلند مرا

تو بہ از ہادۂ گلزنک حرام است اینجا
 پشتگی ہاے خرد یکسرہ خام است اینجا
 بر کف منبجہ تابادہ سجام است اینجا

اند اللہ چہ گل و سبزہ بکام است اینجا
 نو بہار است مے و ساقی و طرب طلبیم
 خضر گو دم مزن از فیض دم آب حیات

جز رخ و زلف بتان کہ ضیا بخش دلند
 این مقامت کہ نے صبح نہ شام است اینجا

پر پیش تو چہ نمود است خود نمایان را
 چو از سیاہی لشکر جہان کشایان را
 بس است آبلہ پا بہر ہنہ پایان را
 قیامت است مجاہد تو آتش نمایان را

بنغمہ دلبری از دست دلربایان را
 خوش از سواد خطت بر فرزند کشور جن
 براہ شوق تو گر ویدہ آب شد چہ غم است
 بیک نگاہ تو از خاک زندہ میگردد

چو شادمان بہ سخن زان مقیدم کہ سخن
 سلام با برساند سخن سراپایان را

رولفب

<p>سازد همیشه را که تو تدبیر آفتاب جوشد ز نور صبح تو تصویر آفتاب مرغان همچو تیر تو نخچیر آفتاب این صد هزار ساله کن پیر آفتاب</p>	<p>اے کرده حق ز نور تو تعمیر آفتاب گر نیم شب مقابل روے خوش کنی در خاک تیره انگند از مرغزار چرخ گریک نظر بر و تپو بیند جوان شود</p>
<p>بر کاکب شادمان نزد تهمت خطا هرگز نبسته زنگ به شمشیر آفتاب</p>	
<p>وز روست گرمی بازار آفتاب زین روے بس بند شود کار آفتاب آتش زند در آئینه انوار آفتاب کوری دید به شپره دیدار آفتاب</p>	<p>اے روشن از فروغ تو رخسار آفتاب گریک سحر ز روے تو کسب ضیا کند گرا ز رخ تو سوخت دلم بس عجب مدار سازنده نیست بخت بهرون ناسزا</p>
<p>پیداست شادمان بجان همچو نور مهر از مشرق طبیعت آثار آفتاب</p>	
<p>وصف آن دورتر از شرح حیا است اشب یاد آن جان دول آراش جان است اشب از غمش هر مژه خونبار چکان است اشب نام آن شوخ مراورد زبان است اشب</p>	<p>ماه از شرم رخ یار نهان است اشب گرچه جزانش بدل لغوه بخشد لیکن بچو گل خنده زنان دی ز برم فت از آن آنکه دی روز بجز هرزه نمیگفت بمن</p>
<p>پرده پوشی کن اے زاهد خود بین که بشوق شادمان رو برده باوه کشان است اشب</p>	

جان از بچراغ اشک چشم روشن است اشب
 بکام دوستانم از وصال یارمیدانم
 در گذار خود کشتا بگو باغبان بسبل
 ز تیر آه زهر آلود دشمن من نیندیشم
 من اندر عشرت و عیش مطرب من نیرانم
 ز گرمیها که بر من میکنند یار از ره شفقت

دو عالم گوهر مقصودم اندر دامن است اشب
 کزین غم خاطر دشمن بکام دشمن است اشب
 که از یاد زنش هر سو که منیم گلشن است اشب
 که نقش طره آورد در بر دل جوشن است اشب
 که در میدان غم تنه ا دل من است اشب
 دل دشمن ز آتش ماے حیرت گلشن است اشب

مرا چون شما و مان بر آسمان است یار از جوش
 قریب تیر دل من غم بچاه بیزان است اشب

خیال آن مژه در سینه من خنجر است اشب
 دلم سیاب شد در سینه صد چاک حیرانم
 کمن ای شمع چندان سر کشی در بزم مشتاقان
 چو پاک اریم وز زرد کف نیگیم ز بیباکی

ز اشک گرم من ببتزکان اغر است اشب
 مگر آه اسیران طره اش بتر تر است اشب
 که روزه او ز ماه آسمان روشن تر است اشب
 قلم در دستم از وصفش چون گوهر است اشب

ز زبانشک معذورم بیان شما و مان از غم
 گذار موج سیلاب سرشکم بر است اشب

اے از رخ تو زرد شده رنگ آفتاب
 با تیغ ابروان و به مشکین کند زلف
 باشد چنانکه فزه پا نوند بر کشند
 هر چند ماه غاشیبه دارست پیش مهر
 از زلف و چشم و ابر و و خال خطاے صنم

خواهد گرفت حسن تو از رنگ آفتاب
 وار و همیشه ماه من آبنگ آفتاب
 سنجند گر شکوه تو بانگ آفتاب
 باشد مه جبین تو سرهنگ آفتاب
 لشکر کشیده روے تو بر جنگ آفتاب

دست تو شادمان قلم و تیغ برگرفت
از پنجه عطار و دواز چنگ آفتاب

رد دل من همه اندیشه یار است اشب
از خیال رخ زیبای تو ای رشک بشت
عیش مینا لذتین ذوق کمین با تو خوشم
از بر لعل چون مهر تو تا صبح مجال
غیر را بر در این خانه چو کار است اشب
هر کجا می نگرم باغ و بهار است اشب
غم ازین غصه و غم زار و نزار است اشب
چشم ستیاره میقات شمار است اشب

شادمان طرح سخن تازه تر انداخته
فیض را بر دل تو راه گذار است اشب

صبر دم که فیض ششم هفتادین آفتاب
شاه دین پرورشاهاب الدین محمد بادشاه
تا قرین آفتابش گفته ام مهمت خجل
معجز و وصف سریش مین که می کارم بوق
تخت شاهنشاه باز آب گهر پیدا کند
صفحه اشعار من از وصف تخت بادشاه
روے اورنگ شهنشاه ز آب لعل تاب در
خوبی اجماند رخ شاه را نامزم که ساخت
نقش نام شاه دیدم بزرگین آفتاب
شامانی صاحبقران کآمد قرین آفتاب
ز آنکه باشد سایه حق برترین آفتاب
تخم گلها که مد کش در زمین آفتاب
موج دریای خجالت بر جبین آفتاب
چون دید بیضا بود در استین آفتاب
خیرگی بخشد بر چشم دورین آفتاب
از بند می مسمی من دلنشین آفتاب

شادمان فلک شهنشاه بر جهان پانیده باد
تا بود رخس فلک در زیرین آفتاب

امروز آبرو که سخن در زبان است
آب حیات موج زنان در روان است

<p>تا دور اوست در دلِ ماکزده خار عشق آئینه طبیعت هر مدعی که هست ما از وفا غبار ره یار گشته ایم عمریت که در طریق تجرد زگانه شوق آئینه نیستم و لے از صفای دل گردست ماتیست و لے از غبار عشق دل قصف داغ دارد و تن غرق خون عشق</p>	<p>سرایه دو کون ربهین دوکان ماست تا یک گشته از دم تیغ زبان ماست گردون کینه خاک در آستان ماست پیکه ست آفتاب که در سر عنان ماست پیدا چو می ز جام بلورین نمان ماست گوش فلک پُر از گهر داستان ماست در باغ دهر لاله مگر توان ماست</p>
<p>نگین نه ایم گر چه که در دور آسمان هر جا هست و قصف دل شادمان ماست</p>	
<p>آنکه لب از شرم لعل او میجا بسته است کیست که در وصف در دندان چون من مخر گریزه و ز دیده است نقد دل بیباری چا میرسد آن شمسوار ز خشخن اما چه سود</p>	<p>تعمت معجزیانی بر لب مابسته است نظم خود را بهتر از نظم شریابسته است طره را از رشته جامه پربابسته است فوج اشک چشم مارا تا شایسته است</p>
<p>شادمان مشکل که بر دارد و گر از بخودی نه که چشم خویش را بر روی بیابسته است</p>	
<p>از آن زمان که غم عشق میهان من است بهر کجا که روم کامیاب وقت خودم بدام کس ز پشه دانه لطف نشویم زبان بهر زه بجاشنا کنیم عبث</p>	<p>جهان عیش و طرب سر بر آستان من است که یک جهان سپهر در در عنان من است که بر شکر بر مهت آشیان من است که آبروی سخن از سر زبان من است</p>

<p>بذوق عیش و طرب من زرد و سرکشتم که در ماده جان شادمان من است</p>	<p>خط تو تیتے است که بر شان آتش است از عشق روے گرم تو میدان آتش است اشکم بیاد خوے تو طوفان آتش است مخ سمندریت که همان آتش است</p>	<p>خالِ مِخِ تو تخمِ گلستانِ آتش است خود سبزه مراد چه روید از آنکه دل تا گرم گردد از مددِ گریه بستم در گلستانِ رویت و دل در بهارِ سن</p>
<p>چون شادمان زرد تو صد شعله چیده ام کاتش پرست در پئے سامان آتش است</p>	<p>که میدان فتابیدل و فرزانه کیست یارگر با تو بود کعبه و بت خانه کیست آشیاں گرفته و بالاست و خانه کیست گرچه در بزم جهان با ده و پمانه کیست لیک زان جمله بخوریزی ترکانه کیست زان میان با دو سیه زگس متانہ کیست لیک مدراج و فاشیوه پروانه کیست در نه و دباغ جهان جلوه جانانه کیست</p>	<p>عشق چون جلوه کند عاقل و دیوانه کیست چون تواز یار جدانی حرم و دیر جد است رفت و پستی دنیا چه تفاوت دارو نشه در خورد و باغ سر هر است بود موشان بهر شکار دل ماصف زده اند خوبرویان همه سر و ند گل و لاله و لے مگس از حرص بشیرینی و تلخی یار است اختلاف نظرات که صدرنگ نمود</p>
<p>شادمان یافتن یار چناندیش برون است در شناسانی او والد و فرزانه کیست</p>	<p>جان بر من چو شمع تو پروانه خوشتر است</p>	<p>دل از خیال زلف تو دیوانه خوشتر است</p>

<p>چمانِ بایباده و پیمانہ خوشتر است چون بے خودی ز زنگس متاثر خوشتر است مردن بیا در مردم فرزانه خوشتر است</p>	<p>ز احد برود که تو به پاساز گار نیست ما ز مے مغایه چسرا بے خبر شویم از نیتن به صحبت آمان که بے ہشند</p>
<p>زان جهان نازنین کز غمش نیست مشاومان در عرصہ الم دل مردانہ خوشتر است</p>	
<p>دل زان و دوزلف سلسلہ پر ایے دیگر است دل در غم تو با دیہ پیاسے دیگر است این بیخودی ز زنگس شمالے دیگر است بیوشیم ز نشہ صہبایے دیگر است ہر ساغر غمت طرب افزایے دیگر است از من بروز گار تو غوغا سے دیگر است کین معنی و قبیق معنایے دیگر است وانی کہ کلک با چمن آرایے دیگر است نظم ستین ما کہ شریاسے دیگر است</p>	<p>در سر مرا ز عشق تو سودا سے دیگر است مجنون بے نوشت بیابان ولے مرا از زنگس چمن نبود بے خودی مرا تہمت چسرا بہ بادہ پیر میغان بود در بزم عشق از کف ساقی مای شاق گر بود بیش زین سخن کوہ کن کنون فکر کسے بہ رمز دہانش نئے رسد گو باغبان بہ لالہ و گل این ہر ساز بے آب ساخت گو ہر پروین بر آسمان</p>
<p>ما را بر اے اہل خرد و انکفات نیست کان را سے را سے دیگر و این با سے دیگر است</p>	
<p>تند خو سے و سر کتھے خوشید رو سے من کجاست من کجا افتادہ ام آن آن رو سے من کجاست کس چہ میداند کہ ہر دم گفتگو سے من کجاست</p>	<p>باز دل دیوانہ شد ز بخیر سے من کجاست از شراب بخودی بخیر تر مہ شب زدوش نیستم مغناوے گم گشتہ ام در اوج دوش</p>

<p>یہ صح میداند کہے کین حجتوے من کجاست</p>	<p>میکنم باجویشن تن تکرار حرف عشق دوست</p>
	<p>عقل مے آید بیان محتب مست غرور ساقیا بنامے تا جام دہبوے من کجاست</p>
<p>وز زگس تو سر مرہ بہاے دگر گرفت توان ز روے حرص خداے دگر گرفت از عکس روے دوست جلاے دگر گرفت مہرے دگر فزود وفاے دگر گرفت</p>	<p>آئینہ از رخ تو صفائے دگر گرفت مارا نظر بہ پیش و کم روزگار نیست آئینہ دلم کہ چرخورشید روشن است چند آنکہ یار کرد جب بر دل حزین</p>
	<p>طبع تو شاد و مان نازل روشن است یک از وصف روے یار ضیایے دگر گرفت</p>
<p>دل صید زخم خورده آوارہ کے است ہر گل کہ چیدہ تو دل پارہ کے است کین خانہ روشن از نور شادہ کے است این ہم عنایتیے است کہ در بارہ کے است</p>	<p>جان خود خراب طرہ آوارہ کے است گلچین چرخ بل نشوی زانکہ از چمن منت پذیر شمع دل افزون نیستم پیکان غمزه را کہ بہ زہر آب داوہ</p>
	<p>آپ روان است نظم خدا و نشا و مان بروے چہ جاے طعنے و پیغارہ کے است</p>
<p>اگر نہ ہار جگویم ہنوز بیش تر است اگر چہ خون دلم حلقہ حلقہ تاکر است ز داغناے غمت لالہ زار در جگر است ہنوز راہ دراز است یار دور تر است</p>	<p>مرا ز گلبندان خار خار در جگر است گل شر بد رسیدہ ام ز تشنہ لبی بصحن باغ از آن دل نمے کشد کہ مرا ز پائے تابہ مرہ سودہ گشتہ ام سے طے</p>

<p>هواس بزم تو چون شادمان بدل دارد وگر نه کار بدست خدا سے دادگر است</p>	<p>جان خود شکار غم سزده طنناز دیگر است چشم ترا بنماز مگر ناز دیگر است این شاه باز را سر پرواز دیگر است با عاشقان غمزده و مساز دیگر است</p>	<p>دل لخط لخط صید جفا ساز دیگر است گشتن بگرد چشم تو کم باید از غرور پروان نیست دل که رود گرد دهر چراغ آن تلخ و تندوش نکنه صوفی خست یار</p>
<p>بر حرف نازکت که نهد نقطه شادمان کا انجام دانش تو هم آغاز دیگر است</p>	<p>از تماشایش دل عاشق ز پا افتاده است جا بجا در حلقه او صد هما افتاده است صکسح اینجا بدر و مبتدا افتاده است بچو بوسه گل که در دست صبا افتاده است</p>	<p>بسکه خال زیر چشمش دل را با افتاده است دام زلفش را بنام کم که سر مهر و وفا ورویار عشق کس در مان نمی خواهد کس طرف بے قیمت بچنگ روزگار افتاده ایم</p>
<p>با بشادی دل غمی بندهم چون شادمان کز ازل دل با غم یار آشنا افتاده است</p>	<p>وز جو هر هیچ تو تیغ زبان پُر است چون چرخ از تاره و تار تان پُر است لیکن ز آه و ناله عاشق همان پُر است کاشانه ام ز نور رخ سمول پُر است</p>	<p>لما آب خضر ز شکر ت و نان پُر است از اشک عاشقان و جو دسر شماں گردست عاشق از زرد سیم و گهر تیبی است منت پذیر شمع مه آستان نه ایم</p>
<p>کز شب چراغ داغ دل شادمان پُر است</p>	<p>ای دل بنگر ز نه گوهر زبته است</p>	

<p>عاشق خدنگ ہر مژدہ اوجان گرفت کین سے زوست خویش باید نمان گرفت از مقدم تو سر و گلستان روان گرفت کز مے بزار غلغلہ در لب بلان گرفت</p>	<p>چون تکرک چشم بایز ابرو کمان گرفت کیفیت نگاه بستان باکے گوے چون جلوہ گر شدی بہ چمن چون نسیم صبح باد سحر زلف تو آورد سبھتے</p>
<p>از دست ساتھی کہ زوستش گریز نیست گر زہر در شراب توان شاو مان گرفت</p>	
<p>دشمن اگر بہ فاقہ بسیر و کراغم است آنکس کہ از کسے نتا نند و حاتم است گر دولت قباد و اگر شمشیر جم است نقدیکہ در خزینہ تو داری ہمین دم است</p>	<p>مارا بہ مرگ نفس ستم گر بہ ماتم است تنہا نہ حاتم اوست کہ چودے کند بخلاق در پیش اصل ذوق نیر زوہ بنیم جو زاینده و گذشتہ چہ یاد آوری عبث</p>
<p>آندم کہ شاو مان بہ ارم ناز میفرودست اکنون فقاوہ دست در آن زلف پر خم است</p>	
<p>جام از لب تو چشمہ حیوان دیگر است کان آفتاب را سر و سامان دیگر است ہر دل برے نقل تو بریان دیگر است ہر لحظہ دست غم بہ گریبان دیگر است</p>	<p>آئینہ از رخ تو گلستان دیگر است با چشم و خال و خط بکشم نسبتش بہ مہر بنشین و مے بنوش کہ از آتش غمت این غیر تم بگشت کہ در روزگار عشق</p>
<p>درمان ماسیح عدانت شاو مان کین در دور و دیگر دوران دیگر است</p>	
<p>گر بتہ غیر عاشق بے سرتہ بتہ است</p>	<p>کس دل چو من بہ مژدہ و لبر نہ بتہ است</p>

<p>کس سچو ترکِ چشم تو خنجرِ بستانہ است جسے بروے بحرِ زگوہرِ بستانہ است کس شعلہ را ببالِ کبوترِ بستانہ است</p>	<p>در صید گاہ غمزہ ز مرثگانِ آبدار جز اشکِ من کے ز سلاطینِ روزگار مانمہ را بہ قاصدِ آہے سپروہ ایم</p>
<p>آنسو کے آسمانِ سخت رفت شادمان آرے بروے باد کے در نہ بستانہ است</p>	
<p>ننگ و خاکش ہمہ ز رو گراست دولتِ فکرِ ننگِ دگر گراست بے ہنر بون از در ہنراست مے رنگینِ چشمہ خضر گراست</p>	<p>ہر کجا اہلِ در و تاجِ سمر است لذتِ جاہ و سلطنتِ دیدم چون ہنرا ناماند عزت و قدر بنظر آمد آن دوسلِ لبش</p>
<p>شادمانِ حیاتِ این کلاہِ نمد صندلے از برائے در و سمر است</p>	
<p>چند آنکہ در و عیشِ بدلِ جاگیر نیست ز آرزو کہ آفتابِ بآن روزِ نظیر نیست در چشمِ ماحریرِ نقشِ حصر نیست او در حسابِ مردمِ روشِ نظیر نیست</p>	<p>شادیِ چو غمِ بکشورِ یادِ پذیر نیست گلِ را بروے او تو ان دادِ نسبتے از بسکہ ما بفقرو فنا خو گرفتہ ایم ہر کس کہ سچو لالہِ بدایغ تو دلِ بدوخت</p>
<p>گر زہرِ در شرابِ دہد شادمانِ بگیر از دستِ ساتی کہ ز روشش گدیر نیست</p>	
<p>چرخِ سرگردانِ ز شرمِ حُسنِ مکینِ من است نقطہ کہ امتحانِ کلکِ مشکینِ من است</p>	<p>در بدر گشتنِ ز بے سنگیِ زائینِ من است خالِ رخسارِ عروسِ سنئیِ رنگینِ بود</p>

<p>رنگ گل باے چمن چون طبع رنگین من است پس کمر از ککشان چمن بسته بر کین من است</p>	<p>ببلان کردند و در از شمشیر رنگینم که باز گریه شب اداه من این داغ داد و در فلک</p>
	<p>بقیاریا سے محبت چمن شادمان از زلف او است غیر زنجیر سبز زلفش نہ تسکین من است</p>
<p>وز روے او تفرنج گلزارم آرزو است از تار تار زلف تو ز نارم آرزو است کز تیر غمزہ اش دل افکارم آرزو است</p>	<p>از دست یار ساغر سرشارم آرزو است دارم ز عشق روے تو مصحف زبروے بگذر سیج از سرفکر علاج من</p>
	<p>گفتی کہ مے پرستی بمشوقہ باز ہم گر نیت تم بجان تو کین کارم آرزو است</p>
<p>این ہمہ یار زبان اندوے یار یکے است کفر و اسلام کیے ستمہ وز تار یکے است ایکے میدانی ب عالم دل دلدار یکے است رنگ گر مختلف آمد گل و گلزار یکے است</p>	<p>یار بیاروے یار و فادار یکے است دل چو از ذوق مسلمان بود در ره عشق دل بہر شوخ مدہ زانکہ نداند قدرش من و تو ہر دو ز یک خاک زمینیم چہ شد</p>
	<p>شادمان ما تو وغیرہ باز اچھبان اہل صد گونہ متاعیم خریدار یکے است</p>
<p>ورطواف کعبہ نبود خدمت بتخانہ است بر درے خانہ ناسے نعرہ ستانہ است گر ز تن جان گشت خالی باوہ و پیمانہ است شعلہ شوقیکہ در بال و پر پر دانہ است</p>	<p>گر بسچہ رہ نباشد گوشہ میخانہ است گر نباشد غلغلہ تسبیح در گنج خمول من نخواہم مردن اشب اے اجل حجت کش میتواند چہ سہرہ صد شمع را فروختن</p>

گر بودستم تویی از سیم زراندیش نیست	کز غمش هر گوشه چشمم پر از دردانه هست
<p>شادمان را طره زلف کیکی دیوانه است</p> <p>گر چاه را اذره دانش دل فرزند هست</p>	
<p>تنها ز سوز عشق تو مغز سرم گدخت</p> <p>تا آفتاب حسن تو ام دیده بر فروخت</p> <p>ترسم ز گرمی دل آتش نشان که یار</p> <p>مرهم کن سچ که از گرمی داغ</p>	<p>مانند شمع بزم سرو و نسیم گدخت</p> <p>الماس ریزه بر مرثه های ترم گدخت</p> <p>دل بد کند که در برابر خنجرم گدخت</p> <p>گلدسته های داغ جنون بر سرم گدخت</p>
<p>اوراق صد سفینه اشعار شادمان</p> <p>چون برگ گل ز گرمی دل در برم گدخت</p>	
<p>جهان تازه از چشم گریبان است</p> <p>ز گوهر فشانی و دریا دلی</p> <p>سرشکب سحر ناله نیم شب</p> <p>گریز ز باعشرت و عیش دهر</p>	<p>محل و سبزه ممنون احسان است</p> <p>همین چشم ما ابر نیسان است</p> <p>طفیل غمش مونس جان است</p> <p>مگر درد و غم مرد میدان است</p>
<p>طیب از چه زحمت کشد شادمان</p> <p>چو پیوسته از درد در میان است</p>	
<p>روے اورنگ گلستان بشکت</p> <p>ست من از سر سیه مستی</p> <p>یار قدر بر فرانت در گلشن</p> <p>ناله در دل شکست عاشق را</p>	<p>روز بازار باغبان بشکت</p> <p>شیشه بر فرق آسمان بشکت</p> <p>کمر سرو بوستان بشکت</p> <p>بچو تیرے که در کمان بشکت</p>

یک لب نان مختوان بشکست کاسه برفرق میجان بشکست	راست گویم که در حجابان براد ز آنکه بسیار آسمان خیس
ریشک اشعار شادمان امروز رنگ گوهر دروین کاں بشکست	
سر و بے بقامت تو بستان که دیده است بے چشم خضر حشره حیوان که دیده است خود آفتاب را سرد سامان که دیده است زینسان دتاب غم دل بریان که دیده است گوید چومن تر شرح نیسان که دیده است	یک گل بر دتیو بگلستان که دیده است جز طبع موشگاف که بسند دمان یار روشن دلان ز ساز و دو عالم منزه اند بوکے کباب ما دل عالم کباب ساخت ابرے سیاہ گوهر خامه نگار ما
از خون شادمان که بدست نگار بست چون نچہ تو خیمه مرجان که دیده است	
که ہر نگاہ ترا صد ہزار نیرنگ است کہ صوت ببلبل شوریدہ غاج آہنگ است بسفگان اجل اہل معرفت ننگ است ہاے بر سر خاکم بزناغ در جنگ است	ز چشم تماگ تو بر مردان جہان تنگ است ز ریش خندہ گلستان نے شود معلوم با آسمان نتوان جنگ کہ دازہ عقل چہ چاشنی ست درین مشت استخوان کہ مدام
حجاب بگھت گل در میان نے بچہ کہ شادمان صفت این دل پارہ رنگ است	
کو لالہ در چمن کہ درو توداغ نیست دو و چراغ عکس پذیر چراغ نیست	گل نے جمال عکس تو در بیچ باغ نیست روشن نشد ز تاب منحت تیرگی زلف

<p>در مجلسیکه ساقی صاحب باغ نیست تا در ایغ من می چون چشم ز باغ نیست</p>	<p>ما همد باغ بزم نداریم غیر یار در گلشنم ز ناله بلبل چه سائده</p>
	<p>پایانه حیات مرا پیکر سید و بس من چون زیم چو پادوہ میان ایغ نیست</p>
<p>سر و چون بلا کے او در پنج بتان یافت نیست ز آنکه غیر از خضر کس را آب حیدران یافت نیست در دول فرمان عاشق را چو دوران یافت نیست این عجائب جز در آن لطف پریشان یافت نیست</p>	<p>گل بانمند خوش در صد گلستان یافت نیست غیر خضر از خط او کس بر لبش مستی یافت گو سچ از سادگی عجب از خود ضلوع مساز در شب تار ارکسے خورشید خواهد در نظر</p>
	<p>شادمان امروز حرف خویش را عزت دار ز آنکه زینسان گوهر زنده از زبان یافت نیست</p>
<p>آتش باده آب باغ دل است ہر کہ سر روپے سُرغِ دل است در گلستان عشق باغ دل است تا منے عشق در باغ دل است</p>	<p>آبے روغن چرخ دل است ہمچو عفتاش باز نتوان جست گل چہ باشد کہ بے خوش خوشید ما خراب شراب کس نشویم</p>
	<p>ہر سلامت کہ در عبارت ماست شادمان جلد از بلاغ دل است</p>
<p>ہر خار غم دلم را عشرت نزا کے جان است کین مٹچو ہا کے خونئی دلما کے بلبلان است سوسن ز بے زبانی ستر اقدم زبان است</p>	<p>تا از خیال رویش این سینہ گلستان است جان کے نیم سرت جے صرف پائے گذار دست تہی دو عالم در جنب محبت دارم</p>

از بس که آشکِ خونی بر روی او افتاده

در هر قدم کبودیش گلگشت و گلستان است

در خاطر منقص غم جلوه گر نه گردد

شایسته غم او تا جانِ شادمان است

پیوسته از درستی با آسمان کج است

جز بر مراد او ز روکش نمان کج است

بمخج مراد در غیب او نهاده اند

آنرا که دل بصورت نسیب آن کج است

تو راست باش گر همه عالم کجی گرفت

خود تیر است میروا چو چکان کج است

پایه کیت کج قدر کج کنی عنان

دل راه رستی نردو تا زبان کج است

اورا بغیر پرویشی راستان مباد

گره و ن چه باک گر همه باشا و مان کج است

سر بسر معنی ام فک بر سخن یار من است

گوش کونین پیر از نغمه گفتار من است

باغبان گو نکشاید در نفس و دوس چمن

سخن صاف گل تازمه گلزار من است

ببل از مزمنه با من چه زنده دم کلام روز

زبان گلماش ز رنگینی اشعار من است

گر تیر نیم شب و ناله صبح از غم یار

از تو نپنهان نتوان دشت که در کار من است

عاشقم هیچ دل آزرده نخواهم به جهان

راقتش می طلبم هر که در آزار من است

غیر با من چه زند لاف سخن بیگانه بلند

کآسمان فریش ره شکر انگار من است

بازش آید که مایوس نگردد و ز برم

هر که بر یک درم داغ خریدار من است

دل از بهمت عالی نکند کسب طلب

جز غم یار که او نیز طلبگار من است

زاهد از ذوق می و مظهر پستی چه گله

همه دانند که این طرز من و کار من است

من هم از سر کیش عشق قبولش نه کنم

زاهد خشک گر از بغض در انکار من است

<p>شاو مانان پنجم دور و نسا زندگی من ہمدردم و غم یار و فادار من است</p>	<p>گلشن زدوری تو ز زندان آتش است دل خشن موم رو تو میدان آتش است خط تو آیت است کہ بر شان آتش است چون سبزہ کہ وقف بیا مان آتش است یا موج آب خضر یہ طوفان آتش است آئینہ را بسیدہ گلستان آتش است</p>	<p>خوش داغ باز عمل تو بر جان آتش است بیچارہ عاشق ذقنت گوے چون برد حسن تو مصحف است سراسر حدیث عشق دل از تو دور دلبر عاشق بذوق نیست چینیے کہ بر جبین تو اسے نازنین دہر یارب چہ آتش است کہ از عکس روی تو</p>
<p>آتش پرست گشت برویتو شاو مان ہمت نگر کہ رستم میدان آتش است</p>	<p>آسمان خود از ازل سرگشته سوادے اوست مرہم از دیوانگان لعل جان از نلے اوست آفت جان و دل ایشان ز ستر پایے اوست خون اول خستگان پر نظام از سیاے اوست</p>	<p>آفتاب آئینہ دار طلعت زیباے اوست نسبت لعل لبش با مے نیارم کہ روز انکہ چرخ را حکمے نباشد بر سر آزاوگان ہچو مے کہ شیشہ روشن نماید رنگ او</p>
<p>شاو مان خاموش گشت از نالہ جانگاہ خویش لیک گوش آسمان کیسے پراز غوغاے اوست</p>	<p>وقت نشاط و مستی نوشیدن نل است دستے کہ بے پیالہ بود شل بے گل است میدان کہ در داو ہبہ شب آیت قل است</p>	<p>فصل گل است باغ پر از صورت بلیل است بے جام مے مباش کہ در زو ابل ذوق اد شعیخ شہر کم نبود در حساب ما</p>

<p>آزاده خاطرے کہ بزنجیرِ کامل است گریارِ در نظر نبود ہر دو شکل است آن دل کہ صیدِ حلقہ زلفِ چو سنبل است خطش درست نسخہ از حسرِ اہل است خود سر سبز شاہتِ صحبتِ پل است</p>	<p>آسودہ آن دل است کہ راحتِ پند نیست شادی غمی بر وی تو بر اہلِ دل خوش است حقا کہ ناگزیر ز دیوانگی بود رویش خبر ز مجبِ مصحف و بد بدل این اجتماعِ خلق کہ بینی ہمہ دگر</p>
<p>از امروزیت گز نظر یارِ شادمان پیوستہ چشمِ تمتِ بارِ توکل است</p>	
<p>و آنجا کہ جانِ باست نظر بر سپیدِ صحبت مجنونِ درو مند چہ داند کہ پندِ صحبت معنی لفظِ شاد چہ باشد نثرِ صحبت در راہِ عشقِ پست کد ام و بلنِ صحبت</p>	<p>آنجا کہ زلفِ اوست حدیثِ کندِ صحبت ناصحِ ز پندِ ما کن از رویہِ خویش را در پیشِ باز شاد و نثر ندان ہمہ گوے سوراخِ مور و کلخِ سلیمان برابر است</p>
<p>مارا چہ نسبت است بزابد چو شادمان دیوانہ را بہ مردمِ نادر و مندِ صحبت</p>	
<p>جز بے خبری شیفقتگانِ زاہرے نیست آن را کہ ز سوزِ الم او خبرے نیست بر روی تو از زلفِ تو آشفته ترے نیست کاندہ جہلِ عشق بہ از جان سپرے نیست</p>	<p>امروز ز شوق تو ام از خود خبرے نیست خبر بہتر از دور نظرِ اہلِ محبت من بیشتر آشفته ام از زلفِ تو ہر چند لاچار بدلِ مخورم از شبت تو پیکان</p>
<p>از بس کہ بے ساختہ ام در غمِ عشقت زانم ز دمِ آتش و آبیم حذرے نیست</p>	

<p>ہر موی سرم راز جنوش اڑے ہست معلوم تو ان کرد کہ اورا خبرے ہست آزاکہ درین راز الم شیم ترے ہست ہر موی تخم راز بلاغت مہترے ہست</p>	<p>دانی کہ مرا با سر زلف تو سرے ہست آزاکہ ز غوغاے دو عالم خبرے نیست بر چہرہ ز مزم مرثہ از ہم نکشاید گر لعل و گہر نیست مرادیت صدق</p>
<p>نشگفتہ مرو از چمن دہر کہ عالم گر منزل بودن بنور بگزرے ہست</p>	
<p>اطراف بوستان ز گل باسین پرست چون لب گلخان دل او شکن پرست مارا کز آب چشمہ حیوان دہن پرست وز خار ہجر دیدہ اہل زطن پرست از خاک سجدہ ناصیئہ بر ہمین پرست تیغ زبان ز جوہر ذات سخن پرست</p>	<p>امروز از ترا نہ لبس چمن پرست از بس کہ یار سببش اندر ضمیرست قسمت نگر کہ تشنہ لب از دہر میروم شد سالہا کہ ما گل صحراے غوربتیم از بت چہ دیدہ است ندا نم کہ ہر بحر گردست ماتہی ست ز گنج و گہر چہ باک</p>
<p>تینا فلک حسو تو خونیت شادمان ہر کو کے کہ ہست دل افزمن پرست</p>	
<p>خوشید و ماہ و مشتری اندر پناہ اوست شکل لہال سایہ پر تو کلاہ اوست موقوف یک عنایت لطف نگاہ اوست کا جرام آسمان عددے از پناہ اوست کز شرق تا مغرب جہان در پناہ اوست</p>	<p>آمد بدولت آنکہ فلک خاک راہ اوست اندر نبرد گاہ سوارے و سرکشے صاحب دلے کہ کار دو عالم ز فرخی سلطان ملک صاحب شمشیر و عدل یعنی ز شاہزادہ سلطان مراد بخش</p>

پرسید از خرد که بگو از جلال او	گفتا کہ آفتاب فلک بلج گاہ اوست
گفتم گواہ سے طلبم اندرین بگفت اقبال و عدل و داد بجانب گواہ اوست	
چو رو او گلے در گلستان نیت دل با مهر از در شیب و روز ز محو بہار وے یار اشب خوش آید سنبلیں شمشیر لیکن اگر جان و جهان نوالہ بازی اگر جان رفت مار انعم نباشد	بستان چرخ قدش سر چرخ نیت دل او گرچہ بر ما مہربان نیت یکے از صد بہاہ آسمان نیت بخوبی ہجو زلف دستان نیت بعاشق اندرین سودا زیان نیت خیال او مگر در سیدہ جان نیت
از آن دل بہ بود پیکان بسینہ دے کا نذر غم او شتا و مان نیت	
آن رشک گل کہ میرسد از رہ بہار کیست اہل بصر بدیدہ کشندش چو توتیا صد آفتاب تعبیه وار و چین زلف گل گل شدہ است و انہم از چشم خوف نشان	شاہے کدام معرکہ شاہسوار کیست این سریرہ از غبار سر رہ گذار کیست آن مہ جبین و حسن و لطافت نگار کیست یارب بہ پہلو سے جگرم خار خار کیست
وقتے کہ شتا و مان دل غم بر ملا نہد مجنون کدام کوہ کن اندر شمار کیست	
با خیال رو سے جان افزا سے او گلزار چیت تا ز تار طرہ او صد گرہ وار و نہ نماند	گل لودتا در نظر اندیشہ از خار چیت با وجودش اعتبا بہیہ و زنا چیت

<p>مردم دیوانہ را فکر سرودتاریت مانید انیم رسم مردم ہوشیار چیت خاطر باشا دمان اکنون غم اغیار چیت ما اگر قدرت نداریم اینچہ پکار چیت</p>	<p>عشقبا نرا فدا سے یار می باید شدن ایکے میسر سی زما آئین ہشیاری خطاست دل کہ بود از مار بودست آن پی سیما بنار تو بہ زہد از مے وشاہد نمودن مشکل است</p>
<p>شما و مان خواہیم مردن دغم یار از وفا از پے جانان بجان بر خاستن دشوار چیت</p>	
<p>در ذبا بر دل ماہست بجان نتوان ساخت یکرہ از شرم بروے تو عیان تان ساخت کہ بصد قرن ادایش زبان نتوان ساخت</p>	<p>با وجود غم جانان بجان نتوان ساخت آنچہ در سینہ نہان ست مرا از غم درد شکر با و در از ان ساعد تیغ تو دلم</p>
<p>رخ خورشید گل اندو تو ان کردو لے شعاع شوق تو در سینہ نہان نتوان ساخت</p>	
<p>دل نژند مرا ذوق ابتری آموخت بچشم مست تو آئین کافری آموخت نگاہ لطف ترا کیما گری آموخت سرشاک چشم مرا شکل گہری آموخت مرا ہوا سے لب او سخنوری آموخت</p>	<p>کسے کہ زلف ترا طرز دلبری آموخت چے نہابی دل ہا سے اہل مین زازل کسے کہ در رہ عشق تو خاک ساخت مرا خیال گوہر دندان او بروز فراق من از بجا و سیاق سخن کجا لیکن</p>
<p>مرا چو داوی ایمن بسوخت از نگھے کہ چشم مست ترا سحر سامری آموخت</p>	
<p>خاطر مخزون کد ام ست و دل اشا و چیت</p>	<p>اسے دل از درد محبت نالہ و فریاد چیت</p>

<p>از در دیوان مرویان امید واد چسپیت عاشق بیدل چه داند شیوہ زنا و چسپیت کس نیند اند ز بان سوسن آواد چسپیت بسجہ ز تیون چه باشد شاد شمشاد چسپیت گیور اور برودن خسرو غم کلبا و چسپیت</p>	<p>دردیدار عشق بزان کس نئے داند کہ خود ناصح از پند لعل انگیزہ آزار مہدہ راز مارا اہل دل داند کہ غیر از عنایب مومبو از راستی تا بر سخوانی نام پلہ دل کہ مرد افتاد ایماں میبوز دست دیو</p>
<p>شاد و مان گر شتمہ بیرون دہد از در و دل سوزش محزون کلام است و غم فراد چسپیت</p>	
<p>ہر مرغ دل ز سینہ پریدن گرفتہ است مرغ اندرون ہضیہ طمیدن گرفتہ است از خون اہل بادہ کشیدن گرفتہ است تا آن نسیم زلف وزیدن گرفتہ است منقولہ قریب شنیدن گرفتہ است مارا چو جامہ سینہ دیدن گرفتہ است</p>	<p>تا خط بعارض تو میدن گرفتہ است اورا اگر ہوا سے شکار است کہ ہوس باز آن دو چشم مست تو از راہ کافر می ہر گل سیاغ نگہت دیوانگی گرفت یار از دلم خبر نہ گرفتہ مگر کہ باز ناصح نظر بر چاک گریبان کند و لے</p>
<p>بر حال شاد و مان بر شب بحر خون دل از چشم ہر ستارہ چکیدن گرفتہ است</p>	
<p>خال تو مہر لب حیرانی من است لعل تو باعث گمراہی منی اوست نام گدائی تو سلیمانی من اوست سامان من ز بے سرد سامانی من اوست</p>	<p>دلف تو دفترے در پریشانی من است زان سان کہ رو سے تست گواہ ضمیر من من سیاہ ہما سے سخا ہم کہ از شرف من آفتاب اوج سپہر بخردم</p>

چون شادمان کسے کہ بجز دل آشناست دیو اژدہ سے غزل خوانی من است	
ہم جا جلوہ نگار من است گوشہ دامن گلستان است ہرچہ خواہی بکن کہ من شادوم آن دو گرہ باک زلف او دارد خار خایک راہ غم دارد رہ بدر تو سے نباید دہن	دو جهان چرخ حسن یار من است گریہ سرائیہ بہار من است اختیار تو آختہ پیاز من است ہمہ در شتہ سے کاسین است ہمہ در سینہ نگار من است ہر کہ در و ہر دستہ یار من است
شادمان زمین گذار اگر خواہی ہمہ در گم درہ گذار من است	
اکنون کہ گل شگفت مے از غوان بخش است صد کوبہ در و ہر دل ماگر بود چہ باک عاشق کہ نقد جان و جان خاک راہ اوست مجلس بخودیش دارم از آنز کہ در جهان گر آسمان کجاست تو جز راستی مرو در شاہراہ عشق کہ باید جریدہ رفت	فریاد بلبل از طرف گلستان خوش است چون در دور اوست و چند آن بخش است اور از ہر چہ بہت غم دستمان خوش است صحبت بہر او اہل دل زنگتہ دان خوش است در تیر راستی و کجی در کمان بخش است برداشتن دل از ہر سود و زیان خوش است
غمگین مشو اگر دو جهان غم رسد ز یار کز در و داغ دوست دل شادمان بخش است	
لعل تورنگ با مے عناب داوہ است	زلف تو منظر اب بر سیاب اوہ است

<p>از سر و زنگار حسین خود آن نگار تر دستی اش ز پنجه سنبل بوده گوے از خاکساری تن بفلس که آگه است</p>	<p>شمع بدست ما و جهان تاب داده است مشاطه که زلف ترا تاب داده است منعم که تن بر لب تبر سنجاب داده است</p>
<p>طبع تو شادمان به سخن آب میدهد و انسان که آفتاب بر تاب داده است</p>	
<p>آنکه کام از یار خواهد در حقیقت یانیت کفر باشد در محبت بر مراد خویش رفت حاصل دنیا و دین و پیشمانطور نیست فزوه از و را و بر هر دو عالم کے دهند واعظ از پند لال انگیز خود ز محنت مده با سر در راه و لب بر فغان از و خویش</p>	<p>هر که غیر از یار میجوید کم از انخیز نیست غیر ازین در شاہراہ عشقا از ان غایب نیست در و مندان را بغیر از و در غم در کار نیست اہل ہمت را نظر بر اندک و بسیار نیست وعظ را اور کو چہ ماگر می با و از نیست خلوت عشق است اینجا با کس را با نیست</p>
<p>شادمان تلخچہ دل در کفر و دین بستن عبث کار عاشق را کشاد از بستہ و زنا نیست</p>	
<p>بے روست دوست باہر بخون جگر بکیت مرطعمتان بدیدہ ماصف کشیدہ اند ما را نظر بروے تو باشد ز نیکوان قدر سخن نماند ب عالم و گرنہ من</p>	<p>از دست یار زہر بشیر و شکر کیست لیکن ز روستے صرف و فاد نظر کیست ستارہ صد ہزار ولیکن قمر کیست بنمودے بدر ہر کہ اہل ہنر کیست</p>
<p>زان دل شگفتہ گردد وزین لالہ سرزند ابر بہار گرچہ کہ با چشم تریکیست</p>	

<p>از گل رخسار یار دل چو گلستان شگفت رو چو در آینه کرد آئینه زین رونما هر چه که اندوختم از سر زلفش بدل شکر که از روی دوست باز باغ وصال</p>	<p>لاله هم از خورمی با دل بریان شگفت خنده ز گل کرد و دم همچو گلستان شگفت جمله ز باران شاک ظرف گریبان شگفت غنچه پر مژده دل با لب خندان شگفت</p>
<p>باش که تا وصف آن خضر کند شادمان بنزه که تا بر لب چشیده حیوان شگفت</p>	
<p>از نو بهار عکس نخت انجمن شگفت از بیم آنکه گم کنی رو بشام زلف از جام کینه مست رسیدی بشدم از یاد آب تیغ تو در نو بهار شوق</p>	<p>تنه آنه انجمن که چمن در چمن شگفت صد شمع نور رو سے تو از هر شکن شگفت صد لاله زار داغ ز اجزای تن شگفت گلها سے زخم کهنه ز طرف کفن شگفت</p>
<p>زخم دلم ز نکت آن آشنانه گشت پروانه گل که ز شاخ لکن شگفت</p>	
<p>سر گرمی زانکه ز میخانه من است ز آنرو بیا در زلف تو زنجیر می کشد روشن طبیعتان همه از رشک تیره اند</p>	<p>خورشید مست گردش تان من است سر حلقه جنون دل میوانه من است تا آفتاب من تو در خانه من است</p>
<p>دریای آتش است شما شمع عاصمت غمواصل آتشین دل پروانه من است</p>	
<p>هر چند ناله دل نوحه خواند از ناز گشت صد جان اگر به نیم نگه خورده</p>	<p>ترسم ز غم یاکه بسیار ناز گشت مهلت در آن کن که خریدار ناز گشت</p>

<p>چندانکه صورت بیل گلزار نازکست میخاند رو که خدمت نماز نازکست</p>	<p>دانی که گوش گل تابدار نازکی دامن کشان ز کعبه و تخته درگذر</p>
<p>گر میروی در اوج سخن همچو شادمان آهسته رو که رسته کفزار نازکست</p>	
<p>کوته کنیم به که بخود گفت گوئی بحث باید بنگ شیشه شکستن بسوئی بحث و هم در خیال تابنده ره بسوئی بحث تا یکدوم چو زهر بگیرد گلوئی بحث</p>	<p>از بسکه ریختیم به بخت آبروئی بحث آنجا که منی به فحم فلاتون بود به پیش مارا به بزم بخت چه نسبت که از خرد ساقی بیا به مدرسه درده شراب تلخ</p>
<p>ما همچو شادمان که ندانند در آس عشق هرگز بسند فکر ننازیم سوئی بحث</p>	
<p>بهار را چه گنه چشم پارشده باعث مگر که نشسته ذوق شکار شده باعث ز بس که جلوه آن شهوار شده باعث مگر از آن خط شکنین غبار شده باعث بقیه رازی زلفش قرار شده باعث مگر که بهمت مردان کار شده باعث</p>	<p>مرا ببارده کشیدن بهار شده باعث چرا به مرغ حرم زومی ناوک بذوق گشته شد من از هوائی فتر کش بجز جمال توام در نظر منی آید ز چیت این همه شفقتگی مگر که ترا ز کار و بار جهان باز داشتیم خود را</p>
<p>ز بس که تنگ و نحیف چو شادمان کردیار درمان تنگ و میان نزار شده باعث</p>	
<p>بنویس چهره دلدارش احتیاج</p>	<p>دارم و لیکه نیت بگلزارش احتیاج</p>

<p>جزا زلفیاری بر تارش احتیاج هرگز نشاید بجز بعه خمارش احتیاج آنرا که نیست با و دستارش احتیاج</p>	<p>مردود کافریت که باشد بر عشق آنرا که نشد معطل تو در سر است سرک سرکشان جان خاک پای است</p>
<p>هر کس که شادمان می جام سخن کشید که می شود با غر سرشارش احتیاج</p>	
<p>یار است بگف ساغر سرشار دگر پیش ساقی و می و گوشت و گلزار دگر پیش از میبچ دل خویش میا زارد دگر پیش برابر بزنش کید و سه سمار دگر پیش پر همیز کن از صحبت اخیار دگر پیش مارا بگلو بستن ز تار دگر پیش با جام می و دیدن دلدار دگر پیش حق همه جا هست بیدار دگر پیش هستند همه غافل از یار دگر پیش</p>	<p>مایم دول از تیغ غم افکار دگر پیش گفتی که چه خواهد دولت از حاصل دنیا خواهی که شوی اهل دل از فیض محبت و اعضا چه کند منع می و ساقی همه رو خواهی که بدلد از نشینی بفر اغت زاهد بعبادت شده در کار دگر پیش در ویر فنا باش چو سالک ز طریقت مائی و قوئی دور کن از خاطر و بنگر گمراه مشوا ز دیدن این زاهد و سابد</p>
<p>اے شادمان زین عشق گو بختی چه چاری جان سوخته و سینه افکار دگر پیش</p>	
<p>شد نطبت ز پے چشمه حیوان گستاخ نزد و پیش صبا بے بگلستان گستاخ می بر روزت سودا منستان گستاخ</p>	<p>باز دل رفت در آن زلف پریشان گستاخ تا تو اے سرور و ان گشت گلشن زده محنت چون سگب یوانه بنا دانی جمل</p>

<p>نماند دست بما عیسی دوران گستاخ مے نند پانفلاک بے مہر سامان گستاخ مور کے لاف زند پیش سلیمان گستاخ</p>	<p>ماکہ بیار غم چشم بتا نیم ز دل مہر ہم نام بہ مہر آردہ کز مجب ز آن عقل با جنت نزیب کہ زند کوس گداز</p>	
	<p>شاورمان داد ز کفر سز نفش کہ مدام مے زند چنگ بایمان عزیزان گستاخ</p>	
<p>مے زیادہ گل افشان بے چوہر جان سُرخ کز دست چہرہ آئینہ چون گلستان سُرخ ز خون لالی گل دست سُرخ و امان سُرخ چراست دامن اوتازہ و گریبان سُرخ</p>	<p>رسید زیر لباسی چو چشمستان سُرخ شگفتہ باو گل رو سے دل فروز کسے بیدین کہ مست ستا وہ است در چمن کردہ اگر فلک نہ بقتل جہانیاں بر پاست</p>	
	<p>بیاد آن سُرخ گلگون چو شاورمان تا چند ز خون دیدہ دل بنگریم مرگان سُرخ</p>	
	<p>بجوئی عشق بہ مجنون رسد ہر کہ رسد بادل پر خون رسد تا نہ کس از غیر پر مضمون رسد لب لبب ساغر گلگون رسد گر رسد از طالع وارثون رسد گر درہ عشق بہ گردون رسد</p>	<p>نسبت دانش بظلاطون رسد طرفہ دیار بیت محبت کزد نامہ بخون جگر غشتہ ام ساتی گل چہرہ محب ہمارے راحت و عیشے کہ بود از تو دور خاک شد اینجا شہر شامان ازان</p>
	<p>گر چہ ز خاکیم و لے شاورمان سلسلہ ما بہ فریدون رسد</p>	

<p>ستاره میرود و بگمستان نظر کنید گر آفتاب در شب تاری ندیده اید بهر علاج سوزش زخم نگاه او یکره بدل در آمده بینید حال دل</p>	<p>گر جان ندیده اید بجانان نظر کنید بر چهره اش ز زلف پریشان نظر کنید کافر شوید گر سوسے در مان نظر کنید تا چند سوسے چاک گریبان نظر کنید</p>
<p>یک لحظه سانت این غزال از فیض شادمان باید که از سخن بسخن دان نظر کنید</p>	
<p>از سر سبوا باوه پرستی نمیرود از ساغر فنا بندت نصیبه صد برق تیغ که گشته شخه سحاب شاه غور حسیت که دنیا ندیده</p>	<p>این آرزو بر تیغ دوستی نمیرود تا از دولت تصورستی نمیرود از چشم لاله صورت هستی نمیرود کین ملک و مال دست بدستی نمیرود</p>
<p>دل شامباز عرش نور دست شما و مان من چون کنم که جانب پستی نمیرود</p>	
<p>سحر که گمگت زلف ترا عبا آورد غبار نعل سمند ترا نسیم سحر سرے که شور تو دارد و گر ز راه او ب عجب گره شده بدروزه بردمان لیکن صلاسه باوه کون در و بند غم مخورید</p>	<p>بخت نگان غمت مشوره دعا آورد ز بر دیده عشاق تو تیا آورد منے تو ان تیر سایه جا آورد فلک ز شکل مہ نوگره کشا آورد که این عطیت فلک از پئے شما آورد</p>
<p>بجالی دختر رزان کسے تواند دید که نقد ہوش خرد بہر رونا آورد</p>	

<p>وگرچه کار کند کوهین بنهر دارد بهر متاع که دارد کس نظر دارد که این جهان بلاخت کس محروم دارد هنروریکه لب تشاک و چشم تر دارد کس که مصحف رو تراز بر دارد که اناها سیران غم اثر دارد که نزد من همه بود جهان ضرر دارد</p>	<p>و لکم که در غم درو و بلا جگر دارد ترا نظر بعبادت مرا نظر بگناه و کان در آنچه کشایم چونیکه میدانم بنگاک تری و بحری نظرنه بندو و گر بجانغذ شکل حروف کم پی ز ان بیاده لبش را اثر نمی بخشم عزیز من توضیحت بجا دیگر بر</p>
<p>بشادمان نتوانم برابر آمد زان که روزگار طبیعت سخن چو ز دارد</p>	
<p>موجهایش صفات را ماند نفی عاشق ثبات را ماند قبلات سومات را ماند هر که این جزویات را ماند همه عرق و ولات را ماند نزد عارف مامت را ماند کار او پر دوامت را ماند سر سیر معاملات را ماند سخن مانبات را ماند لبش آب حیات را ماند</p>	<p>تقصیر و یا که ذات را ماند بمچو نخل که گلاب دیدسته تا نداری خبر ز کعبه دل دل زد دنیا بکش که گل گردد غیر او هر چه در نظر داری زندگی کان بیا و او نبود ملک دنیا بسا دشمن است هر سخن که غمش نشان ندهد چون بوصف لبش سخن گویم دهنش گرچه مایه عدم است</p>

<p>قیدِ لَفَشِ نجاتِ زاماند زلفِ او شبِ براتِ زاماند</p>	<p>پیشِ مَرغِ دلِ گرفتارِ ان ز آنکہ ہر تار تار او عمرِ سیت</p>
<p>شادمانِ جانِ دہد اگر بے غش نیمِ جانِشِ فوگاتِ زاماند</p>	
<p>ظاہرِ آزادِ نمودند و نہاںِشِ بستند بچھو مینا سے مے ناب و ہانِشِ بستند طرزِ اوست کہ بد شتہ جانِشِ بستند تہمتِ بھیددہ بر تیر و کمانِشِ بستند مہرِ حسرتِ بے بفتند نہ بیانِشِ بستند ایچ بود است کہ ہنمانِ میانِشِ بستند</p>	<p>ہر کہ از یارِ خبرِ افیتِ زبانشِ بستند آنکہ در سینہ اور از محبتِ جا کرد زلفِ در رشتہ نہ چنید بانِ جلاو لے خلقِ راجلوه او گشت نہ ابرو نہ مژدہ واعظِ امروزِ مکین بود با یکِ زغیب خود میانِ بیتِ بآن ماہِ ازانِ کتہ در ان</p>
<p>شادمانِ درخورِ نیستِ خدا امید اند آن لے کشِ بفسمِ سو و ذریانشِ بستند</p>	
<p>کسے کو بیتہ ز لَفَشِ نشد آز او کے ماند چو آبِ از سرِ زایدِ طاقتِ فریاد کے ماند دلے کز بہر او ویرانِ نشد آباو کے ماند ولیکن بر دلِ دیوانہ من یاد کے ماند ولیکن عیشِ اوبہ محنتِ فریاد کے ماند دلِ دیوانہ ما در جمانِ ناشاد کے ماند</p>	<p>دلے کشِ نیتِ درد او بجا عالمِ ناشاد کے ماند ز من از موجِ خمیرِ گریہ آہے بر غمی خمیر و ز باغِ رو سے او زلفِ از خرابی بہرہ دار و نصیحتِ میکند ہر روز از عشقِ تباہِ ناصح چہ شد کز خسرو از شیرینِ کامِ دلِ رسید از محنت گسے بانالہ کہ با آہ کہ با گریہ غورند است</p>
<p>نہمِ داغِ بدلِ با داغِ مادر زاد کے ماند</p>	<p>ز دلِ لاہچونِ شادمانِ داغِ غمِ کہ گریہ جا</p>

<p>گلگون بیاض چشم تو باز از شراب شد مرست ساخت ابل جنون را شراب عشق در ماتم قیب مکن ماه را شراب امروز چشم شادی من میبرد بی در مردل زرو سے تو یک قطره خون چکد بے زلف او که ماک جهان اسیر کرد</p>	<p>آهوس شیرست ترا میل خواب شد مرغے کہ بود بر سر مجنون کباب شد شهرے ز دست ظلم تو خواهد خراب شد تا دیده خو برو سے تو در اضطراب شد گرداب مر دایرۂ آفتاب شد صدف نشہ اور و سلسلہ پھیاب شد</p>
<p>عمر کے گدائے خاک نشین بود شامان در طوفان آستان تو عالی جناب شد</p>	
<p>من پیشه بجز عشق ندادم ہر دانند گو کبہ و تہمانہ عدم شو کہ من مست گردیش در عالم دیدم دست بیکبار در بزم غم غم ای کہ نقلش ہمہ زخم مست چون سگ صفایاں کجا بازار ندادم در بجز طبیعت بزم خوط چو خواص</p>	<p>از تیغ الم سینہ فگارم ہر دانند روجز بسوے یاد ندادم ہر دانند دامان غم از کف نگذارم ہر دانند از خون جگر باوہ گسارم ہر دانند در بیشہ خود شیر شکارم ہر دانند جز گو ہر شہمون نہ بر آرم ہر دانند</p>
<p>دشمن نتواند کہ من تیغ بر آرد از روز ازل گشتہ یارم ہر دانند</p>	
<p>ہر کہ دل در ختم آن زلف علیپا دارو آنکہ شد خستہ بشیر غم غسل لبش چہرہ شاد بر مقصود بہ بنید در دل</p>	<p>صمد پریشانی دل خواہ مہیا دارو زخم او خندہ برا عجاز میجا دارو ہر کہ این تہیہ از غیر مصفا دارو</p>

<p>آنکه هر لحظه نظر بر رخ زیبا دارد دلش از گلشن فردوس چه پروا دارد هر که پیوسته بخود ساغر مینا دارد آنکه لب بر لب پیامه صیبا دارد کاسمان نیز همین نقد ثریا دارد</p>	<p>چشمش از دیدن خورشید کجا خیره شود هر که بر صفحه دل نقش گل روی تو بست در عهده من ز بنیدالم از گردش چرخ زاهد از چشمه کوشش کند همچو تو یاد در جهان ز اهل سخن یک سخن عالی بس</p>
<p>شادمان را بنود هیچ تمنای حجابان هر که او زنده بمیرد چه تمنا دارد</p>	
<p>سیماب وار جان مرا اضطراب داد هر جا شکست خورد گل آفتاب داد باغ ترا از چشمه خورشید آب داد نازم تپوس تو که داد شتاب داد</p>	<p>با وحسب چون زلف ترا هیچ تو تاب داد شاخ شکسته گلند به یک زلف یار اے گل چه منظری که مگر باغبان و هر بر برگ گل گذشتی و شبنم خبر نیافت</p>
<p>ببخود شدند اهل محبت چه شادمان تا در تبسم از لب میگون شراب داد</p>	
<p>مجنون شدن و گشتن نامون مزه دارد نوشیدن جامه گلگون مزه دارد از جامه زنتار سے واژون مزه دارد در دهن گلگون مزه دارد</p>	<p>از عشق بنان دیده پر خون مزه دارد صد بار ز خون خوردن زاهد پی حبت پیرا من خاک از ره او بر تن عاشق فصل گل و ایام شتاب ست سحر گاه</p>
<p>تا چند نفس بند بود مرغ هوا گیر اے جان ره خوب گیر که بیرون مزه دارد</p>	

<p>دوستانِ حالِ نزارم پیشِ جانانِ گفته اند اے طبیب از نوشدارویم مرا رحمتِ مدہ از ازلِ افسردہ کس سرگرمیِ راحت نیافت گر نیاید جانِ شکرک در تنِ عاشقِ چه باک از ادا سے آن باین در کام پیشدین خویش</p>	<p>زار شی بسببِ پریشانِ باکستانِ گفته اند دردِ عاشقِ را علاجِ از ترکِ درمانِ گفته اند راحتِ اندر سینہ دل سے بریانِ گفته اند ذوقِ صلِ جانِ فزایشِ را بہ از جانِ گفته اند ہر کجا حرفے از آن زلفِ پریشانِ گفته اند</p>
<p>شما و مان یکدیت کیان کی سخن از فیضِ عشق کا دستا و آن سخن بچریت و کیانِ گفته اند</p>	
<p>زلفش کشان کشان دل او در خونِ برد ما دل چو گو بہ مجمعِ خوبانِ نگندہ ایم دل را خیالِ ابرو سے او سر بہ تیغِ داد خورشیدِ بارخِ تو دلیرانہ باختہ است</p>	<p>اشفتش ز ما ہمہ صبر و سکونِ برد ہر دل سے کہ جت بر آمد برونِ برد لب تشہ را کسے نہ بدریا سے خونِ برد بینم کہ گو سے دل ز زنجیر انت چونِ برد</p>
<p>عہدِ نشا ط فصلِ بہارتِ شما و مان از دستِ ما کہ جامِ مے لالہ گونِ برد</p>	
<p>مرا ہر دمِ غمِ مو سے میانش ناتوانِ دارو چہ باک از سرگرائیما وورانِ دارو آن ندرے بشکلِ مارگرد فاشہ مشکینِ بہرستِ من فنجانِ عندلیبانِ در چین کے حیرت افزا پرد</p>	<p>زمن از ناتوانیِ سایہ من رو نہانِ دارو کہ دایم بر کفِ از مردانگیِ ظلِ گرانِ دارو مگر پاور رہ و صفِ سبز لطفِ بہتانِ دارو ز بانِ موسن آنا و ما را بے زبانِ دارو</p>
<p>ز شاو یہا سے چرخِ سستِ چمانِ شمار کے گریہ غمِ دلدار سے باید کہ مارا ثنا و مانِ دارو</p>	

<p>جہانے چون سلیمان از دمان زیر نگین دارد ہمین یک لاله را دیدم کہ داغ و لفتین دارد کہ مورے پائے مشک آگین بگر باہر دارد کے کو آفتاب از چہرہ ماہ جبین دارد چو اشک عقبا از ان نقد جان در آستین دارد گرنے در دل غم دنیا نہ پروا سے دین دارد</p>	<p>پر سیر کوکہ در ہر زلف شہرستان چین دارد فرین گلزار عیش افزا زہر مایسن رویان خط مشکین بگر و رو سیمیش بدان ماند چہ نعم دارد ز شہاے سیاہ و ماز بیباکی چہ حاجت امتحان آنکہ از رسم وفاداری متاع سہر و عالم از دوکانی و توان جیتن</p>
<p>ز حسن نظم جان از ذرت آفرینشادمان ہر دم میخارابر عجب از تو جاے آفرین دارد</p>	
<p>دل در شکن زلف تو بستن مزہ دارد چون تیر ازین حلقہ بہ بستن مزہ دارد زین کش کش سیوودہ رستن مزہ دارد چون زلف تو از خویش شکستن مزہ دارد</p>	<p>در راہ تو از خویش گذشتن مزہ دارد در مجمع ز تاد نشستن ز خویشست تا چند گرفتار شدن از پئے دنیا گرنیت جہان را سبر آئین درستی</p>
<p>در باغ رخس از نگہ زگر گشتش مے خورون و یک چند نشستن مزہ دارد</p>	
<p>بسان ذرہ نیز ز دبر منظر ابے چند بچشم مست بگو تا بد شر ابے چند قنادہ ایم درین کوچہ دل خرابے چند متاع ماچہ بود غیر تیج و تابے چند بگرنیت رمز محبت درین کتابے چند</p>	<p>ز سوز عشق تو مایتم و دل کبابے چند ز کوہ لب نہ ہی گر با حیاست ابد نشان بزم دل آسودگان ز ما طلب چو مور آتش سوزان گرفتہ ایم وطن نقیہ شہر چہ داند رسوز و فتر عشق</p>

ز شلخ زلف تو چیدیم آفتابے چند	حمر زبیری باو صبا بدست نظر
	چو شادمان بہ جان از طفیل غم مہتم ز خون دیدہ و دل گشتہ کامیابے چند
باغ در پیشِ حُضرتِ چہریت مہنیانے چند از شکر خندہ بیار اسے نکد انے چند زلف بردار کہ مردند پریشانے چند کافر عشق بود رہ مردانے چند خانسانانی این بے سرو سامانے چند	ریخت رویت عرق از روسے گلستانے چند شد کباب از نگہ گرم تو ہر جا کہ دلست چہمت از باز نیاید ز دل آرزوینِ خلق ہر کہ در عشق نژد گوے انا الحق الحق اسے فلک تابکے از غم دل اہل ہنر
	شادمان مصرعہ صاف تو بہ از صغیرت نے متانت بچہ کار آید دیوانے چند
صد آب حیات از تہ ذندان تو یابند غنجہ شدہ از غنچہ خندان تو یابند مہان بسہر چشمہ حیوان تو یابند برہم زدوہ زلف پریشان تو یابند	مستان سے ناب زب خندان تو یابند چون باغ روی ہر گل شاداب ز حیرت ہر دل کہ کند آرزو سے زندگیِ حُضرت جمیعت دل سے پریشان دو عالم
	گر خود اثر سے از دل عشاق بچویند صد شعا نھان در دل پیکان تو یابند
تا فصل گل کہ باز سد شمسار ماند از با سجا سے سکے دل و غم دار ماند از من دل و جگر بہ ہمین دیار ماند	آنکو ز دست جام سے اندر بہار ماند زر ماند یادگار شہان در جان لے در راہ عشق خانہ بر انداز آسمان

<p>صاحب‌دلان که تو زبوت بنه خورند چون کوکان کجالم سیم و ز خورند</p>	<p>بزوان آفتاب نیاند دست خیش آنانکه ز چو خاک بوزند پشان هوش</p>
<p>با چو شادمان بنسیم عشق زنده ایم کز غم ز باغ عیش حرفیان مخرورند</p>	
<p>صد جان پی شارب برستین نهد هر دم گره بر برود چوین جبین نهد بر رخسار ز یاد چو ترکانه زین نهد پویه عشق داغ غم دلشین نهد صد تو غبار در نظر دور بین نهد آوارگی نگاه خلوت گزین نهد</p>	<p>دیوانه که دل بتوانا ز آفرین نهد تا که بکشتن چو من خون گرفته صد جان نگار کرد و ز دل سخن بپند این طرح تازه نیست که جان شتال نازم سے بچط غذا تو کز غرور آن چشم آهوانه و دانا فریب دوست</p>
<p>در حیرتم ز عشوه کز سینه شادمان دل آن چنان ستاند و غم این چنین نهد</p>	
<p>گر جان رود اندر ره جانان مزه دارد آرے بسو گشت گلستان مزه دارد هر گره منان نعره مستان مزه دارد آشفتن زان و لطف پریشان مزه دارد</p>	<p>از آتش عشقت دل بریان مزه دارد روے تو سحر باشد آینه گلستان زکن و عطف که در کونچه و باز از سجا نهد از لذت جمعیت دل لیس عزیزان</p>
<p>از مهر و درید که بیان اسیران کز دست غمش چاک گریبان مزه دارد</p>	
<p>مردان ساز عیش و طرب را سجا نهاد</p>	<p>آنکو بطاق دل غم آن آشتا نهاد</p>

<p>آب حیات در دم تیغ فنا نهاد این نافر را که در پر جیب صبا نهاد توان بر آب و باد به حکمت بنا نهاد</p>	<p>تسلیم باش و زنده جاوید شو که یار دیوانه گرد بوسے سبز لطف او مرا و انا بعمرو ملک نسا زد که بیچگاه</p>
<p>تا دست هر خنی نتواند بخود کشید دل در خزینہ گوهر محسوس و فنا نهاد</p>	
<p>آبرو سے دل از آن آب گمراہید کرد این دم چند بگو تا بچہ سر باید کرد زینت جام منے وقت سحر باید کرد چون صبا زین گل وزین بسزہ گنبد باید کرد</p>	<p>ساغر عیش پر از آتش تر باید کرد بے مے و ساقی و راشک و اشعار بلند پیش از آن کاینہ مہر شود چہرہ نما مرغز ایت جان پر ز گل و بسزہ و لے</p>
<p>شادمان زین ہمہ غم کا کبد لافیتہ راہ شعدہ چندہ در کار جگر باید کرد</p>	
<p>خود بیخ سفر بے سرو سامان نتوان کرد چون بوالوسان گل بگریبان نتوان کرد دل بے سبز لطف تو پریشان نتوان کرد</p>	<p>بے نشہ مل گشت گستان نتوان کرد از بس کہ گریبان من از دست تو چاک است از طرہ شمشاد پریشانی سنبیل</p>
<p>درمان ہمہ سائنست دست بیجا است با درد تو اندیشہ درمان نتوان کرد</p>	
<p>یاد تو ام ز خاطر محزون نمی رود آنجا حدیث لیلی و محزون نمی رود از شرم حرف با وہ گلگون نمی رود</p>	<p>آنی کہ دل ز عمر تو بیرون نمی رود جائیکہ حرف عشق من و خون روستی در مجاہدیکہ ذکر لب لیسلی او بود</p>

<p>بر اچا زویدہ پر خون نسیں رود از خواندن فسانہ و افسون نسیں رود</p>	<p>اندیشہ فراق تو اسے رشک آفتاب در دیت در عشق کہ غیر از دوامی وصل</p>	
	<p>روے تو از تقرن گل کے رود زیاد از سر خیال بادہ با فسون نسیں رود</p>	
<p>وز دو بے ز گلہ ماے گریبان کہ می آید بجز چشم سیه ستش ز چشمان کہ می آید کہ سے داند کہ باز از بہ فرمان کہ می آید بدین شکل از پئے تاراج ایمان کہ می آید صبا در بر گرفته گرد اماں کہ می آید</p>	<p>نسیم جان فزا شب ز بستان کہ می آید گئے جان دامن گما ہے قرار دامن دامن دو ابرو چون دو تیغ افزاخته آن کج صید انگن کلاہ کج کردہ سنبل بروے گل فرو شسته سر ایا دیدہ می بنیم ز گس را باغ اندر</p>	
	<p>بسان شادمان دیوانہ تر کشتم ز دوش اشب نسیم سنبل زلف پریشان کہ سے آید</p>	
<p>ازل ز ما عقل بدست جنون وہد کس دل با اختیار خود از دست چون وہد فرزادہ را بجا سے مئے عمل خون وہد چون بس کنم بر غم دل من فزون وہد</p>	<p>آن کس کہ دل زلف تو بہر سکون وہد گفتی کہ دل ز دست مدہ در طریق عشق این چرخ دون نواز کہ کو رست ہم کہود ساقی روزگار کہ نہرست بادہ اش</p>	
	<p>چون آسمان وہد دم آبی بہ شادمان او در تقابلش ز رو گوہر فزون وہد</p>	
<p>بخوید جاہ دنیا آنگہ از حسنی خبر وارد عجب نبود کہ ہر جا ز طغفران زاریں اثر وارد</p>	<p>نخواہد افسر شاہی کے کو ترک سر وارد ترا بہ ز روی رخسار با کہ خندہ سے آید</p>	

<p>خریداران ہر جمع اندن میں مندرہ زین معنی کہ از ہر مکان من متاع بے شر واد</p>	
<p>بہ نغاب تو اندر نغاب کے گنجد بچین زلف ارشکنا تب ان گفست زنت چو سہرہ یوسف بوی صفا حن</p>	<p>بہ مجلیکہ تو فی آفتاب کے گنجد بریش حشم تو ذکر شراب کے گنجد درو زبے اولی انتخاب کے گنجد</p>
<p>بدیدہ کہ خیال تو جا گرفت درو بغیر خواب اجل نقش خواب کے گنجد</p>	
<p>برون خرام کہ جان جہان سپند شود بہ طرہ دل آزا من گرفتار است ز شرم آب شود آفتاب چرخ چو یار پے علاج قدم سنجہ گرفتار ماید</p>	<p>ہزار گردن و سر در خم کند شود کہ باو در خیم ہر تار او بہ بند شود بزین بر آید و آرایش سمند شود سیح در و مرا دیدہ در دست شود</p>
<p>نشان راحت ازو سے توان طلب کردن کہ شادمان صفت آسودہ از گزند شود</p>	
<p>سحر کست غرور از چمن برون آمد و ہد ز پرتو خود آفتاب تشریفش یقین کہ دشمن جوش آید بہت خویش و تبار زیقہ تن چور مائی نباشد اول کار</p>	<p>ہزار دل شدہ را جان ز تن برون آمد کے کہ از نفس سپیرین برون آمد رسول حق بہ جنت از وطن برون آمد نمی توان ز زمین وز من برون آمد</p>
<p>چو شادمان سر زلفش بہستم از پنے دل ہزار دل ز دل ہر شکن برون آمد</p>	

<p>ایکے از مہرِ خست ماہِ نہاغم تازہ شد سرسبز پشمرده بودم از مومِ سحر لیک صومعه دیدم سیر از حرفِ ملال انگیز بود</p>	<p>از نسیم زلف او گلزارِ جانم تازہ شد از نسیم وصل من سزا ستخوانم تازہ شد جان و دل در جلوہ گاہِ مے کشانم تازہ شد</p>
<p>بسکہ بستم داستانہاے محبت در کتاب صد کتاب اندر جان از دستانم تازہ شد</p>	
<p>ز آن روئے و ز آن دو چشمِ پرفسون کہ بس کند گر جامِ حرم بدست نباشد کہ در شباب صد گونہ گل شگفت بصحر او بعد زین فصلِ گلست و محلِ گل حیت و جو کند مادل ب موجِ چینیش فلندہ ایم در باغِ دوست لالہ و گل جام بر کف اند</p>	<p>در فصلِ گل ز باوہ گلگون کہ بس کند تنہا بال و ملک فریدون کہ بس کند مجنون صفت ز گشتن بلون کہ بس کند اکنون و گر نہ چہسره بھون کہ بس کند تنہا بقید طرہ مفسون کہ بس کند از خوردن پیالہ خود اکنون کہ بس کند</p>
<p>چون شادمانِ غمِ دل محزون برون برد خود بر حدیثِ یسلی و مجنون کہ بس کند</p>	
<p>چہرہ اش در نقاب می جوشد چون کخم فکرِ وصفِ رضاش بھچو گلشن کز آب گیرد جوش تا غمش شعلہ در درونم زد</p>	<p>آفتابے در آب می جوشد بر لبم آفتاب می جوشد تمش از ماہتاب می جوشد سینہ ام از گلاب می جوشد</p>
<p>شادمان چون کند بشعر زینک نغمہ اندر باب مے جوشد</p>	

<p>ابرہم تو دیدہ تر دارد لیکن این بندہ بیشتر دارد تا سحر خندہ بر سفر دارد ہر کہ از چشم او خبر دارد نزدہ اہل دل ضرر دارد از مہر و محسوس معتبر دارد</p>	<p>ماہ داغ تو بجز بگر دارد ہمہ دلدند سینہ پر ز غمت شب ہجر تو اسے بہار بہشت تا قیامت خبر نخواہد یافت ہر چه بودست بزمت غمناں دل عاشق حوالہ داغ قمر</p>
<p>شاہد مان در گذر جانِ مہمان کہ ہمہ روے در گذر دارد</p>	
<p>گل باغ تہنیت ز زمین تا زمان رسید صد رنگ بواز و گلستانِ جان رسید ز آن سر و باغ جان کہ چو آبِ جان رسید زان نکتہ کہ از چمن و ستان رسید</p>	<p>شکر خدا کہ مژدہ جاتان بجان رسید آمد چو رنگ و بو چو بہار از رہِ وفا خوش مرغزارِ خاطر پر پر مودہ بنر شد من چون نسیم بے سرو تا ختم برون</p>
<p>این دولتِ حجتہ مبارک بہ شاہد مان کوراہِ لطف از دلِ جانِ شاہد مان رسید</p>	
<p>ز روے گل نظر سے سوئے فغان تو ان کرد بچو نشا و غم شختیاری نتوان کرد کہ بیخ زندہ درون مزار نتوان کرد چو دل بجا نبود بیخ کار نتوان کرد صبا در و چو گلستان گذار نتوان کرد</p>	<p>بہ پیشِ روے تو یاد بہار نتوان کرد و نام کار سپہر بہر بدست ما بد ہد بخاکدانِ جانِ دل گذاشتن جہل است ز بقیرائیِ دل بے عمل شدیم بے دلیم زیاد و خوش رشک اتنی طور است</p>

<p>بآفتاب کہ بیند چو یار در نظر است بغیر وصف سبز لعل عنبر افتانش بصبر عاشق و پیمان مہر رویان</p>	<p>بروے مہرنگہ در شرارت توان کرد بروے صفیہ قلم مشکبارت توان کرد ز بیچ رو و چہ جان اعتبارت توان کرد</p>
<p>ز ما گذشتی و ناوک بجان غیر زوی ازین زیادہ تر مہم دل ننگا زتوان کرد</p>	
<p>روشن دلان کہ حفظ خط جام کردہ اند شوخی و سرکشی و دورنگی بلاکشان آنا کرد دل بگردش چشم تو بستہ اند دیگر مہربنا ز سوسے کشندگان خویش واقف نہ کہ شاہ سواران پاک دل</p>	<p>تکرار ساغر مے گلغام کردہ اند ز آن چشم دام کردہ بلا نام کردہ اند قطع نظر ز گردش آیام کردہ اند جان دادہ اند بکفین آرام کردہ اند تخییر کائنات بیاک گام کردہ اند</p>
<p>چون شادمان بچاشنی شربش چہ کار آن را کہ از سخت مے آشام کردہ اند</p>	
<p>در سینہ بے محبت دل محترم نباشد بے پیچ و تاب محبت دل کے قبول لید دل خون شد ارچہ مشکل مارا غم تو باید ہر چیز کا فریذ بے بصاحت پسندار</p>	<p>دورخ بود نہ جنت جا یکد غم نباشد کس ترک مے نگیرد گرام و خم نباشد تا دل را بست زلفے کش پیچ و خم نباشد انصاف را کہ داند گر خود ستم نباشد</p>
<p>ز دور ترک سر نمودن بسیار مشکل آید عاشق کہ در محبت ثابت قدم نباشد</p>	
<p>دیوانہ کہ دل بہ غم داستان دہد</p>	<p>کے گوش بر حدیث میجا لبان دہد</p>

<p>گفتند هیچ بنشود تا که جان دهد با کو و کان چگونہ دل نکتہ دان دهد عاشق کہ دل بر جلوه سر روان دهد</p>	<p>گفتم مرض عشق شفا یابد ازالم گردون گهر بهر خرنادان مہدوے از سر و گلستان چه کشاید دلش عیبث</p>
<p>غنہائے کس محو کہ گیر و فلک و کس او همچو نور نابد دل شادمان دهد</p>	
<p>آن کسیت کن کند تو آزاد میرود بر سر نہادہ شانہ شمشاد میرود جانہا براہ نالہ و فزاید میرود ہر کس کہ شد بکوسے تو ناشاد میرود چون بنیم آن جمال تو از یاد میرود</p>	<p>دلہا زین زلف تو بر باد میرود زابد اگر بزلف تو شیر اند شد چہرا از عشق ماہ روے تو بہر شب آب روان زابد چہ حالت کہ بر غم میکشان آوار نابد ز کرم ناصح مہدوے</p>
<p>خود از بتان دہر مرآت طلب مدار در شہر ہوشان ہمہ بیداد میرود</p>	
<p>بلبل شوریدہ را پوسے ز گلزار آورد آفتاب از شرم پوش رو بدیوار آورد ز اہدان را بخود و رسوز بازار آورد تانسیم از تاز نفس مشک تا نار آورد گلبن عاشق بجلے گل اگر خار آورد</p>	<p>کونسیم کو غبار از کوسے دلدار آورد چون در آید از دیکاشانہ آن مشک قمر گر نسیم زلف او بر صومعہ آرد گذر زخمہا وار و دل مواندہ ما بخت کو میتوان از بخت دل بخاراد گلہ تکرود</p>
<p>شادمان ہوارہ کلک گو بہ نشانت رضی بس گرامی گو بہ اندر سلاک گفتار آورد</p>	

من اگر جان از غم آن دل با خواهم فشاند
 اے عزیزان نکته سر سبته دارم باشما
 مان سیح از ہمت در کامین لذتیشہ نیست
 من بشر آشنایان کم شمیم زانکہ عشق

آشنا اور رہہ آن آشنا خواہم فشاند
 ایک چون عقد گہر پیش شما خواہم فشاند
 ورنہ صد جان در غم آن میونا خواہم فشاند
 حالتے وار دکہ حرفے ز آن بجا خواہم فشاند

شادمان تا چند پنهان دارم آن را نیکہ است
 اگر نباشد محرمے در روستا خواہم فشاند

بخاطرے کہ توئی مدعانی گنجد
 شمیم زلف کہ اوروی ایصبا بچمن
 ہزار نغمہ ز رنگین زیر لب دارم
 بکوچہ گذر افتاد اہل عشق تزا
 بہ جرم عشق مراد لہران چرانکنند
 بیستہ کہ در دم رویا بر تافت
 با ب حفظ تو پرورد گشتہ است مگر
 جہاں لطیف کرم اہل دل بہاوت خان
 ہزار مطلب دلخواہ آرزو دارم

بہ گلشنے کہ خرامی صبا منی گنجد
 کہ غنچہ در بر و گل اوقیانمی گنجد
 وے ساز شہیدان نونمی گنجد
 کہ جبریل بکاخ دمانمی گنجد
 کہ در شہادت من غم نہمانی گنجد
 بغیر حاوہ حسن صفا منی گنجد
 کہ دانہ در دہن آسیا منی گنجد
 کہ کار باست بوصف تانمی گنجد
 وے ہوس بحریم حیا منی گنجد

سرے کہ شور در دہمچو شادمان زادل
 بزیر سایہ بال ہمائے گنجد

ساقیا نو بجارے آید
 گر ہا اہل دید و گرے ناب

بادہ در وہ کہ یارے آید
 از کفش خوشگوارے آید

دست در کار دل با بیخوش است مگر از زلف او خبر دارد	که همیست بکار می آید که صبا بے قرار می آید
در حقیقت چه راز پیدا کرد کاشکب سر ما بیدار می آید	
بے مثل دل با بصفائے نرسد گره از کار فرو بسته کس و انشود کو تشوخیستن بهمت یاران عزیز دل ازین کسیر بودار که از تنگ و گدگ آفتاب اریچندین مثل فراتش دارد در دبا بوسے و گردار دودار و سے و گدگ	نخچه زندان نشود تا بر صبا نرسد تا بدست کرم عقده کشای نرسد وقت تا در نرسد پنج بجای نرسد تا جدائی نگزیند بهما نرسد کافر عشق بهر بے سرو پا نرسد عیسی اینجا چو بر دره بدو اسے نرسد
شادمان بس کن از نغمه و خاموش نشین گر چه هر کس بر چنین طرز او اسے نرسد	
بشوق زلف تو دل به قیاس خواهم کرد ز نقد ز سلامت بهر آنچه هست مرا خوبیہ گدگ کاشکب غم بر زرد وصال نگین جم کلب من اگر قدر ز طرب جراستے که ز مژگان اور سد بر جان	قرار و صبر دین راه چه کار خواهم کرد فدایے یک گدگ شیم یا خواهم کرد نثار مقدم آن شمسوار خواهم کرد رہین جامے خوشگوار خواهم کرد حوالہ دل صد جانگوار خواهم کرد
چو شادی از تو فراموشی است در ره عشق چو اہل درد الم خست پیار خواهم کرد	

<p>از مهر لبش چشمه حیوان رود از یابو از جلوه آن سر و خرامان رود از یابو از چاشنی اش لذت در مان رود از یابو اشفتگی سنبل در یجان رود از یابو در باغ زخت نام گلستان رود از یابو گر عشق تو این است فراوان رود از یابو</p>	<p>از یابو زخمش مهر در خشان رود از یابو آن شاخ گل از یابو جوانی که خسر آمد قربان سر در دو تو که دم که الم را از پیش زلف سیئه خم خیم او گل گل چو شود رو تو از جام مے ناب گفتی که ز مهرم ز دولت یابو نیامد</p>
<p>آن رشک گلستان چو سحرست بر آید پیدا است که صد یوسف کنان رود از یابو</p>	
<p>ز عشق آتش رویش کباب باید شد بر نیم جرعه بسد آب و تاب باید شد مهر مهر زخمش آفتاب باید شد کزین ممالک پاور رکاب باید شد که چند کشته تیغ حجاب باید شد</p>	<p>بیاد زگرش تیش خراب باید شد ز فیض باوه که هم آتش است و هم آبست چنانکه شمع و شمع آفتاب س نور کند هلال بر سر می کند اشده بخلق بحاست باوه که بچند بے حجاب شویم</p>
<p>چو ماه سر بگریبان نمیتوان بودن چو آفتاب برون از نقاب باید شد</p>	
<p>ز منند با و حوادث چو خس ز جانرود که در ضمیر من اندیشه دو انرود که پاس من بدر پیچ آشنانرود که نیم ذره من جانب هو انرود</p>	<p>خوش آن کسیکه ز دل جزیره و فائزود هنر او در بدل دارم و خدا و اناست از آن بسایه فقرم فاده خاک صفت غبار گشتم و بر رو زگریه آب زوم</p>

<p>بجز ندامت او شادمان چه کم گردد اگر گدا بدر شاه از حیا نرود</p>	<p>سنبُلِ هم از آن زلفِ پریشان گلہ دارد ز آن لعلِ نیک خیزند گدایان گلہ دارد کز لعلِ لبست چشمه حیوان گلہ دارد ز آسودگی درود تو در مان گلہ دارد از کلاب گمبار من ارکان گلہ دارد فرزاد که از چاک گریبان گلہ دارد</p>	<p>اسے از گلِ روتیو گلستان گلہ دارد گرا ز نگہ چشم تو سے بے خبر افتاد تختانہ خضر از خطِ بنبر تو پاشک است من پیش میجانم و کم کز اشرع عشق از وصف لبِ لعلِ تو حق در طرفِ اوت از بیانیہ صد چاک من آگاہ نبود است</p>
<p>ز آن سان کہ میح از لبِ لعلِ تو ہلاکت از کفر زلفِ تو ایمان گلہ دارد</p>	<p>عاشقان جامِ سیار لبِ جانانہ زوند سنگِ طفلان کہ بفرقِ من دیوانہ زوند شعلہ شمع بہ بالِ پر پروانہ زوند آتشِ عشقِ تو دانستہ بکاشانہ زوند</p>	<p>صبرم دستِ چو بر ساغر مردانہ زوند گو بہ ترحم شرفِ باشد آویزہ گوش چہ شد از کامِ گیس بر شکرِ گریہوس تا بسوزند متلع دل و دین بچوخنسے</p>
<p>شادمان واردلم در گره تازہ فتاو چون سبز زلفِ گرہ گیر ترا شانہ زوند</p>	<p>چے قتلِ من دیوانہ باخوسے تومی خیزد کہ از ہر گل کہ واساز و صبا بومی خیزد کہ طرح کین ہمہ از چین ابرو تومی خیزد</p>	<p>غبارِ خطِ مشک افشان کہ از روتیو می خیزد ہلاکم سے کند فریادِ گیل در چمن یعنی چو بیم کینیہ در کس را بنیبت میروم از خود</p>

<p>گل خوردشید را بویا کند که بر فلک تازد پاپی چشم سیر گلشن کو سے توبہ باشد چو زنگ چہرہ آئینہ را مصقل فروشوید بہر بوسے خوش کار و صبا بیوش میگروم مرا سو آہو سے آن میان تباب کردارے</p>	<p>ہر آن گریسے عبیر افشان کہ از کو تپو میخیزد کہ با سے سبزہ خضر از لب جو تپو میخیزد خبار از خاطر من در گاپو سے تو میخیزد کہ جنس ہر شمیم از ناف آہو سے تو میخیزد ہنر بران را بتن ہوا سر مو تپو میخیزد</p>
<p>بشم راز و روشن کن کہ یار شادمان گرم کہ این از آفتاب رو سے نیکو سے تو میخیزد</p>	
<p>ساقی علاج خاطر مجنون نیکند در دور ما کہ از نفس افسانہ گفتہ ایم کہ تر گداسے کو چہ غم از غرور عشق آنرا کہ مار زلف سایش گزیدہ است</p>	<p>دستے بجام بادہ گلگون نیکند کس گوش بر حکایت مجنون نیکند بہرگز نظر بلبا فریدون نیکند اودل رہین خواہش افزون نیکند</p>
<p>طبع تو شادمان گنہ افشان نئے شود روز سے کہ یاد آن لب میگون نیکند</p>	
<p>بصیریم ز بو تپور فتمہ است و میرود جان در ہوا سے سبزہ عمل تو میرود اینچ آرزو بہ خاطر شوریدہ در نماند باز آورم چنان دل دیوانہ گر در راہ</p>	<p>دزدل الم زرد تپور فتمہ است و میرود دل در شکنج مو تپور فتمہ است و میرود تاول در آرزو تپور فتمہ است و میرود کو در پشت کو تپور فتمہ است و میرود</p>
<p>گھنٹم کہ شادمان دل خون گشتہ است محبت آن دل و گر لہو سے تپور فتمہ است و میرود</p>	

<p>از آن موطئن سنبیل میتوان کرد چمن و چشم نسیل میتوان کرد چو ببل عزم کامل میتوان کرد خم کردن پرازل میتوان کرد</p>	<p>از آن گل خنده بر گل میتوان کرد اگر آن گل کند میل گستان کنون از شوق ایان به از گل حریفان گریه و آرید از من</p>
<p>بسان شادمان از بهت خویش بعشق اندر توکل میتوان کرد</p>	
<p>تا این دل خراب بدان آرزو رسد دستش گرازم بسز زلف او رسد شاید که ز آب دیده ما آبرو رسد یکدم ز خود گذشته باین گفتگو رسد</p>	<p>آن نخت کو که از سز زلف تو بورد افتادگی بطایع عاشق غنیمت است ما دست ز آبرو و دو عالم شسته ایم دیوانه گجاست که در معرض سخن</p>
<p>از فیض معنوی است که پیوسته شادمان بر دم ز بهر در سخن با بگورد</p>	
<p>مونس خاطر شوریده و دمساز دگر ساز ما را بنود نغمه آواز دگر نیست در شهر ریتان همچو توخت از دگر ایکه خونیت ز خونان چو تو متناز دگر نیست عقاب دلم را سر پر داز دگر کین میحافی دگر باشد و عجز دگر چو تو در عصر نیاند سخن ساز دگر</p>	<p>مانخوایم بجز درد تو هم راز دگر بے فغانا شب بچو تو در پرده عشق صد جهان دل یکی غمزه ساقی شب وصل خاک گشتم با مید که نمی پاب سرم جز بهر کس سر کویت که شسته است برین ز سد بال جان پیش تو عجز از هیچ شادمان از در فیض شه نشاه کریم</p>

<p>مار البغیر عشق نباشد سرے دگر شہباز حسن با پروبال نلف اوست ہمچو عروس مہر کہ شاطخ خوانست تا دل زرمز علم جنون با خبر بود تا بر سرش تم زندایات در خویش در گفتگو سے عشق کہ سید زبان کام چون گو بر شربک بچشم سکون نافت تا در دلم خیال خطا و زمره است باشک سیکون در پنجوز خوشیم تنہا دلم نہ اتر ازین لطف غیرین است</p>	<p>با این کلاه سہل بود افسرے دگر اورا چہ احتیاج بہ بال ز پرے دگر جز خن خود ترانہ سنوزیورے دگر ہزار تار زلف تو شد دفترے دگر ہر زخم تیغ اوست مگر سطرے دگر ماند من بچاست سخن پردے دگر ماند مگر نہ در کف من گوہرے دگر بے زلف او نیگہ دم از درے دگر دیگر چہ حاجت بسم دزرے دگر دار خیال زلف تو صد ابرے دگر</p>
<p>گوہر نشانت کلاب تو پیوستہ شادمان آرے ازین درخت نخیز و برے دگر</p>	
<p>اے از لیم زلف تو خیز و ہمارے عمر غزہ شو بدین دوسرہ روزیکہ زندہ یعنی کہ نہ ابا دیرسد دست کو تہش دست کس از خیل بنائش نہیں رسد</p>	<p>وے از خیال رو تو وصل اعتبارے عمر بے یاد دست خود چہ بود اعتبارے عمر ز آرزو تبار زلف بستیم تارے عمر تا بر سمند باد بر آمد سوارے عمر</p>
<p>ہمچو شادمان ہمہ یار زندہ ایم یعنی کہ بے خصل نبود روزگارے عمر</p>	
<p>در گوش عشق مرد ہوارا چہ اعتبار</p>	<p>اہل طریق نشو و نما را چہ اعتبار</p>

<p>در راه عشق جلدی ماراچه اعتبار بانگ کلاغ ہرزہ در اراچه اعتبار انصاف وہ کہ ظل ہماراچه اعتبار تاجو نیت سرو و فاراچه اعتبار اینجافسون اہل دواراچه اعتبار</p>	<p>از دل روندراہ محبت نہ از قدم در گوش گل کنا لہلبل گران شود آنجا کہ تاج فخر خود از ترک سر کند انصاف در جہان ہو بے تتم عزیز در دیت در عشق کہ احت پذیریت</p>
<p>ماچھ شادمان بہ جہان دل نہ بستہ ایم کین آسمان بے سرو پاراچه اعتبار</p>	
<p>باید شدن میکہ عالی مقام تر باشد بے زیادہ زندان حرام تر باشد مہ دستارہ مراد اعلیٰ تر لیکن چو مایکیہ ہو ذوقش کلام تر</p>	<p>تا کہے بورع زہد تو ان شر تمام تر نان حلال وقف کہ صوفی ہلاک اوست تنہا نہ مہر غاشیہ پرداز حسن اوست طوطی شکار شکن بود و ساز خوش نوا</p>
<p>غرض گفتہ جواب کمال اریچہ شادمان کس در غزل چو او نہ بر آمد تمام تر</p>	
<p>وز سنگ جن بنگ گلستان شکست یار کہ دست رشک تھنہ دران شکست یار پیامہ پیکند کہ چو پیمان شکست یار کہ یک گنا قلب دلیلان شکست یار طرف کلاہ گوشہ دلمان شکست یار دل چنایچہ قسمت حبان شکست یار</p>	<p>بر چہرہ یار زلف پریشان شکست یار بیار عشق را کہ بہ پیش طبیب برو در دو چشم او کہ دو عالم خراب اوست یک جان چنان مہن بدل چشم او در سینہ دل نمائند کہ شکست تا بناز زندان او شکست بچون بہاے در</p>

بیا کہ بے تو ندارد و دم ہوا سے دگر
 بخاک راہ تو بفر خاک زرتوان کردن
 از آن بدرد تو دل گرمی دگر وارد
 چه دل چه دین ہم بہ فرادے دیدار است
 براہ شوق تو گلگون سوار اشک خودم
 تویی کہ بے تو نباشد نظر سر سنجوقی تو
 ز کبر خاک نشینان پاپے دیوارش
 دلم کہ از گڑ ابرویت گرہ دارد
 قد خمیدہ چون چنگم ز تار با بے سرشک
 بہ شمع و ماہ چہ نسبت جمال جان مرا

کہ چہرہ تو بجان میدہد صفا سے دگر
 کہ اہل شوق ندانست کیمیا سے دگر
 کہ عتیق غم نبود گرم آشنائے دگر
 بہ ملک عشق نیارند ز رونا سے دگر
 درین طریق سخا ہنسداد پاپے دگر
 جز این شنائے تو نبود مر اشنائے دگر
 نئے روند تہ سایہ ہما سے دگر
 چہ را بروے تو خواہد گرہ کشائے دگر
 نوادہ کہ نیابی دسازد سے دگر
 کہ کھسزمیر و از چہرہ اش ضیائے دگر

چو شادمان بہ نگاہے اگر گشتی مارا

جز این بہ شتر سخا ہم خون بہا سے دگر

بارہ عیش پے مردم بے باک انداز
 سہل باشد ہوس نسل بجا در بر ما
 تا بیکے این ہم پر ہمیز و تغافل ز ہمد
 با چو خورشید ز افشان بہ تہی دوستی باش

بایہ درد و درین سینہ غناک انداز
 خیز و ستانہ سر اندر قدم پاک انداز
 بر رخ پاک بتان یک نظر پاک انداز
 لعل در سنگ وزر اندر لعل خاک انداز

شادمان پیشہ ز اہد بود شیوہ ما

خیز و در ساغر ما آب طرب پاک انداز

ز عکس خود ہدل ساغر آفتاب انداز

مکفہمت کہ ہمین در قح شراب انداز

<p>از وہ خاطر شوریدہ اضطراب انداز بخندہ نمکین بر سر کباب انداز بلطف از عرق چہرہ اش گلاب انداز کرشمہ کن و کونین با خراب انداز کہ ہر چہ غیر خیالش میان آب انداز</p>	<p>زلف یار اگر عجب بستہ ز وفا دل کباب شد از آتشین کرشمہ او ز سبب سوزی آتشین ملاحظہ کن زہر یک دل صد جا شکستہ ام چو جدل ز کار دیدہ یکے عبرتے پذیرے دل</p>
<p>چو شاو بان دلت از مہر او متور کن چو آفتاب شد از چہرہ اش نقاب انداز</p>	
<p>با کفر سر زلف تو ایمان چہ کند کس تیاہر بنا شد ز گلستان چہ کند کس بے روے نوش از زلف پیشان چہ کند کس بے لذت درد تو ز درمان چہ کند کس اسے بوالہوس از چاک گریبان چہ کند کس اینجا ست کہ اقبال سلیمان چہ کند کس</p>	<p>بے روتو ایجان جہان جان چہ کند کس بے بادہ گلگون نتوان رفت بگلزار تا ماہ نہا شد ز شب تار چہ حاصل بیار تو ہرگز نہ رود پیش سیما تا دل نبود چاک ز شمشیر غم عشق و چنگ غش شاہ و گدا ہر دو امیرند</p>
<p>ما از سرو سامان ہمہ چون مھر گذشتیم در راہ تجر و سرو سامان چہ کند کس</p>	
<p>درتہ بال ہچاپست ناسی سرخوش تا کہ از شعلہ وانگر کنی بستر خوش دیدہ آن بہ کہ شود درد و جہان بر خوش بہ بود آن بولب خشک و چشم تر خوش</p>	<p>ایکہ از گردہش ساختہ افسر خوش راحت خوابگہ عشق نیابی ہرگز ہر کجا پائے نہی دیدہ بندہ درہ عشق گر جھلن خشک و تر خوش کند تحفہ ما</p>

<p>گر تو ان گشت دم چند جدا از بر خویش بس بود گوهر غم ز شیرین روزی و بر خویش</p>	<p>میتوان شد به وصال تو مگر کام ردا گمراهات طلب از پی گوهر شتاب</p>
<p>شادمان مرد در عشق جان مست که او نکند غیر خدا در دو جهان یاد خویش</p>	
<p>سخن گر حلا بجا است از گفتن زبان درکش اگر زهر است در باد و بر و گلخان درکش اگر مرد طریق تمہتی خط بر جهان درکش</p>	<p>زبان در کام زہمت و صفای آن درکش بہر زہم عشق نشین در شستی از زہمت جهان سهل است و دل بستن بعبیدار سهل آید</p>
<p>سمندناز اگر در زین کشتی بر شکار جان پئے صید دل عاشق خندان کمان درکش</p>	
<p>شویم مگر ز ناصیہ دل غمگناہ خویش ہر کس ز دست خود ندہد رسم ز راہ خویش ہمکے کنم بہ پیش جان عرض جاہ خویش راضی نمی شویم بترک کلاہ خویش</p>	<p>بروم بہ بحر عفو تو رو کے سیاہ خویش ما از گنہ مول ز گشتیم حق ز عفو از اشک چشم و داغ دل رواہ سینہ سوز گر آفتاب بر سر آتاج خود بند</p>
<p>چون شادمان ہمیش سے ساختیم یک جز غم نیافتیم کے خیر خواہ خویش</p>	
<p>بغیر از پاسے آزادان نساند و بند ز بخیرش نمیداند کے جز بلبل شوریدہ تفسیرش غزال مہر میخوابد کہ گرد خستہ تیرش کہ تا دل نہ کند در سینہ توان کہ تو بخیرش</p>	<p>صبارا در قفس داند سبز زلف گہ گیش رخ گل صحف است اما بکتب خانہ گلشن کمان بر پیش چون نازک مژگان جوان سازد عجب ملکیت نمک عشق اگر نشیندہ بشنو</p>

<p>چہ نبویم زلفِ اوسانِ شامانِ گلِ شب بہستم مار میگردد قلمِ ہنگامِ تحریرش</p>	
<p>از خدنگِ غمزه اش پہن چہ دارم جانِ خویش چونکہ سپردم بچنگِ آرزو و امانِ خویش محصہ ہم پرواندار و از سر و سامانِ خویش تا توان از گریہ پروردن گلستانِ خویش</p>	<p>چون بدل کردم بکفر زلفِ اویمانِ خویش من بدمانِ آملِ خود کے نہ خودتِ طلب گر من از محرمِ خود میر و سامانِ شدم سہل باشد تہمتِ بزمِ زحجِ دونِ نواز</p>
<p>نیت چون حنِ عملِ شایستہ او شامان مے برم در من مزید عشق و اعھصیانِ خویش</p>	
<p>و یک گاہ زگرست بہاے دل مہریت داغ و داغِ غمت جا بجائے دل تا زندہ سازد و تو شد آتشِ نامے دل جز زخمِ تیغ او بنود خون بہاے دل پس کے پذیرم این دو جہانِ دہناے دل گرد و ز شوقِ عالم بالا خداے دل</p>	<p>اے حلقہ نامے زلفِ تو زنجیر پے دل کس دل چنان بغیر تو از من بزور بُرد دل زندہ شد چہ نفسِ زآبِ حیاتِ عشق ماکتگانِ عشق دیت خواہ نیستیم کس دل بہ دونِ عشقِ سخا ہد کہ بسپرو گردِ فداے آن تقدیر بالا شو بہ بخت</p>
<p>تا دل چو شادمانِ ہنم یارِ سرخوش است ریزم ہزار گنجِ سخن در شنائے دل</p>	
<p>یا سورج گوہرست کہ زیند نشادِ دل صد آتشِ سرزندہ از کوہِ سارِ دل دیگر ز ما بخواب کہ بسیند تو بارِ دل</p>	<p>اے اشکِ سُرخِ بر مژہ بنگر بہارِ دل بنگر بہ چشمِ من کہ بہ منی بیکِ نظر تا دیدہ ایم زلفِ برو بے تو بقرار</p>

دولتِ ایزدین

<p>حاجت بجفتگو نبود مرد و عشق را در شتہ کز نقد محبت طلب کنند در ویدہ آکشند ز غیرت بکاک عشق</p>	<p>پیداست خار خار تو در رہگذارِ دل جز در غم عشق دوست نیاید بکارِ دل مردان دین غبار رہ شہسوارِ دل</p>
<p>دانی کہ غیر سوزش الماس شادمان مرہم نے ہند بروے فگارِ دل</p>	
<p>سے آید از بزمِ حمن گل کردہ نہمان در بنبل وارم ہا از زلف او از ویدہ گوہر نشان ریزد اگر بر خاک من گل از تبسم در وفا از مستی و دیوانگی در گلشن کویِ تبان از پریش عمل لبش در دور باش غمزہ اش از روے عیش افزاے او در خون آتش راے او</p>	<p>وارو دل زلف از نش پیداکستان در بنبل ہم مشک عنبر در برو ہم عمل مرجان در بنبل زین مژدہ گل گل شگفتہ ہر غنچہ پیکان در بنبل دل شیشہ خود میسبرم چون مے پرستان در بنبل ہم برگ عیش اندر دم ہم خار چران در بنبل جانم بچشت تو امان دل مرغِ عریان در بنبل</p>
<p>دارم بیانِ شادمان از خاطر گوہر نشان صد فیض نیامان مردمانِ صدا آبِ جوان در بنبل</p>	
<p>ساقی بیارے کہ کنم شست و شوے دل گر بے تو قطرہ مے نگیں کشد بکام گفتمی چہ آرزوست دولت را بگو بمن آن بہ کہ بس کنیم ز افشاے را از خویش</p>	<p>شاید کہ آب رفتہ در آید بکوے دل شاید کہ تابہ حشر فشارم گلوے دل بے روے تو در گہ بود آرزوے دل با بیدلان روانہ و گفت و گوے دل</p>
<p>چون شادمان بہ پیر مغامر چہ احتیاج تاہمت قطرہ مے غم دیوے دل</p>	

<p>از بند چمن چو رود شصت ربار گل صبح است و جام برف نرگس لبالب است بان اے صبا تفحص جانان من مکن از بس کہ چیدہ دست نگہ گل ز روے یار</p>	<p>اند بجاے گل بچمن خار خار گل تا بشکند ز بادہ شب نم خار گل باشد چو بنو خیزیدہ مگر در کنار گل صد پارہ گشت دامن مژگان تار گل</p>
<p>شاخ گل است خامہ رنگین بہت من طبع نوشا دمان چو نسیم بہار گل</p>	
<p>ما خاکسار بہت مردانہ خودیم اے آسمان تو راہ مروت غلط مکن بہر لحظہ گوہر مژہ بر باد میدہم اے ناصح نجات نصیحت معاف کن چون اشک سیر گوشہ دامن نکرده ایم غیر از فردغ شمع محبت نہ سوختیم در بزم احکایت مجنون مخوان کہ ما سرتا قدم ز زخم تو سپرایہ بستہ ایم</p>	<p>مجنون و ادھی دل دیوانہ خودیم ما خوش آب و آتش کاشانہ خودیم دریا پرست خوں کر میانہ خودیم ما بے خوار از تازانہ ستانہ خودیم مژگان صفت مقسیم درخانہ خودیم حیران اوج گیری پروانہ خودیم مہوش نشہ مے افسانہ خودیم در روزگار عشق تو جانانہ خودیم</p>
<p>چون شادمان بزم کسان دل میدیم پیوستہ مست جرعتہ پیمانہ خودیم</p>	
<p>من عاشقم کے بے خوش گلزار خوش می آیدم ناصر و چشم خویش را پوشیدہ از من درگذر بگذر سچ از فکر من آزار میرم در غمش</p>	<p>از غنچہ گل آن لب رضا خوش می آیدم تا چشم دارم و بجان دیدار خوش می آیدم من دشمن جان خودم آزار خوش می آیدم</p>

<p>از تا تا زلف او ز تار خوش مے آیدم لیکن شراب نیم شب بسیار خوش مے آیدم رفتن پے چشم ددل بر خار خوش مے آیدم</p>	<p>تسبیح ز ابد خوش بود و ظاهر آما در نہان تسبیح ز ابد پار سا خوش باشد اندر نیم شب فرش گل سنبل کن بے باغبان کا ندر ترش</p>	
	<p>نگ آیدم چون ثنا و مان بجا میزون و عشرش کز عشق اوجان با ختن صد بار خوش مے آیدم</p>	
	<p>بر دل ز طرب غبار داریم یکستی و صد غار داریم ماہم دل بقیہ رار داریم ہر گوشہ دو صد بہار داریم</p>	<p>ماہم یار کار داریم از جاہ و نگاہ چشم ساقی چون طرۃ یار بقیہ رار است در سینہ ز گلشن معانی</p>
	<p>ما از غم یار شاہ ماہیم از شاہی خویش عار داریم</p>	
<p>چون مغلستان ز تیغش زنجے بسر خریدم از ہر سینہ ز بی داغ از قمر خریدم از راہ سادہ لوحی من بیش تر خریدم من عیب ہمسے عالم ہچو ہنر خریدم تا کم شوم چو عفا صد بال و پر خریدم</p>	<p>دل داوم و ز غیرت داغ جگر خریدم تا سر زنش نباشد در بزم لالہ رویان چون گل بزرگ و حکمت داغ ستم نمودند عالم ز من ہنر ناگیر و بے عیب کیسان از دست اہل عالم اندر ہوا سے قصدت</p>	
	<p>چون ثنا و مان ز گیتی جز و دروسر خریدم از کاروان بہت تا ترک سر خریدم</p>	
<p>تا دم کشیدہ ایم مے غم کشیدہ ایم</p>	<p>ما سے بزم اہل طرب کم کشیدہ ایم</p>	

<p>از در و داغ دل کشیده ست همچو پیکس دانسته ایم طرز حریفان این جهان در شرط راه عشق که لب تشنه مردن است</p>	<p>رنجی که از منت مرهم کشیده ایم ز آن خویش از مردم عالم کشیده ایم شرمندگی زویده پُرغم کشیده ایم</p>
<p>چون شاو مان بدر دسر آشنایم از گفست و گوے بهیوده تا دم کشیده ایم</p>	
<p>ما از ازل ز جان و جهان در گذشته ایم خود در طریق عشق که گردون غلام دست مانند آفتاب ز روزیور خودیم عمریت که ز طفیل محبت که دین باست</p>	<p>از هر چه هست غیر تو یکسر گذشته ایم از سر گذشته ایم نه از افسر گذشته ایم ما مرد و وار از ز روزیور گذشته ایم از دوستی نفس سنگر گذشته ایم</p>
<p>چون شاو مان برین کم و بیش نیستیم از هر چه هست جزوی و اکثر گذشته ایم</p>	
<p>ما از ازل بدر و تو دمساز بوده ایم مژگان مثال قفل در دیدن خودیم چون خس که جا گرفت در آغوش گرد باد از فیض محبت دمستان جام عشق</p>	<p>با بلبلان قدس هم آواز بوده ایم نه همچو اشک پرده در راز بوده ایم امشب ز آه خویش به پرواز بوده ایم جولان نمائے مسرکه آرزو بوده ایم</p>
<p>چون شاو مان ز محبت والا سنجیستین در روزگار عشق تو مست از بوده ایم</p>	
<p>مانه تنها دل ز فکر خان و مان پر د ختمیم از بر لے گوهر بختا که ذات پاک اوست</p>	<p>خان و مان سهل است از جان و جان ختمیم خاطر خود را ز هر سو و زیان پر د ختمیم</p>

<p>منصب جاه و جلال از بر دشمن بر دست اس عزیزان بر غمگینان عقل نیست در شب بچران ز برق آه باران سرشک بر بخوان افسانه دنیا و دین بر ما که ما</p>	<p>مادری خود را از فکر آن ازان پر داختیم آنچه بر ما بد نمودن با جهان پر داختیم آسمان را از مستی آسمان پر داختیم سینه خود را از مهر این دآن پر داختیم</p>
<p>تا فرود آید شمشاد محبت از همه خانه دل را بسایر شادمان پر داختیم</p>	
<p>ساقی همتی که مست شویم زلف ساقی اگر دست رود آسمان گرفتیش نازد هستی با نیستی نکشد</p>	<p>نفسی چند می پرست شویم خوشتر آنست نازدست شویم ما هم از خاک بر که پرست شویم گرد می نیست گشته هست شویم</p>
<p>بچو زلفش کشا دگی خواهیم چند در قید بند و بست شویم</p>	
<p>تا چند گوش دانش و فرزانی ز نیم نا که ز نقد و جنس دل او درین یار ما ببلدان گلشن قدیم از چه رو صد چاک شد دل ز زلف تو دور نیست</p>	<p>باشد که طبل بر در دیوانگی ز نیم حاشا که لاف شیوه مردانگی ز نیم بیوده هم ز شیوه پر دانی ز نیم گردل بطره تو دم از شانگی ز نیم</p>
<p>گر صد جفا ز ناز تو رو آورد با چون شادمان بجادم بریگانگی ز نیم</p>	
<p>از زلف تو دل پرچ و تاب انداختیم</p>	<p>خوش بدم از سادگی مرغ کباب انداختیم</p>

<p>تا نگرود بمره ما ز ابد طاعت فروش نے سرود مشب کے افسانہ گیتی و ما وعظنا فرمود و اعظ از کرم آتا چه بود</p>	<p>کشتی خود را در امواج شراب انداختیم بچو بخت خویش تن خود را بخراب انداختیم ما زستی گوش بر بانگ رباب انداختیم</p>
<p>شادمان را غیر مطلب حق نباشد زانکه ما نقش حرف ما سوی الله انقلب انداختیم</p>	
<p>ناتشکے بر سر شترگان نہ آبے بر جگر دارم چوغشقاے تو انغم گم شدن اندر ہواے او چه باک اریسم وز در کف نہ ارم از ہمت خیال منے و روے او مرا شام و سحر باید</p>	<p>چو خورشید از تمہیدستی سرور بگ سفردارم کہ بر تن از خدنگ او سر اسر بال پر دارم قلم در دست از دانش چو دریاے گد دارم نہ بیجے از شب پیدا نہ پرداے سحر دارم</p>
<p>منزہ گشتہ ام از مر و کین چون شادمان نین پس نہ چشم باری انبارے نہ از دشمن جدر دارم</p>	
<p>چو آہ خویش می خواهم کہ در خون جگر غلظم اگر آن لطف چو گان بر سر جولان باز آید سمندر نیستم لیکن عجب نبود اگر بخود</p>	<p>ز چون اشک از بسکساری پیش چشم غلظم چو گوے آفتاب از بخودی سر دم بسر غلظم برے بستر رنگین آتش چون شرر غلظم</p>
<p>بسان شادمان امشب ز بخت خویش میخواهم در آغوش گل خود بچو شب بنم تا سحر غلظم</p>	
<p>بکف از ساغر شترانے تا جام جم دارم ز در و دواغ و آہ و گریہ و سوزے کہ در کات برے چشمہ حیوان ز غیرت دیدہ نکشایم</p>	<p>اگر دون بگرد بر مرا و من چه غم دارم من از اقبال عشق جا نلدا ز او چه کم دارم پیشگان تا چون در شب سرے بخت و غم دارم</p>

اگر سبب دنیا آن قدر بنود کہے باید
وے فارغ ز قید جاہ و اقبال و شتم دارم

مرا چون شاہ و مان برگرد او گشتن بود خوشتر

چہ پروا سے طوافِ خانہ دیر و خم دارم

در گلشنِ غیرت پختیم و گدشتیم
براد و جهان عرض دند و لیکن
جنت کہ دل افزود بود جور و قصور
افسانہ گیتی کہ دل آور حدیثے است

برگے ز گلِ عشق پختیم و گدشتیم
از کشتیِ عشق نندیم و گدشتیم
جامِ مے مهرش نکشیدیم و گدشتیم
از گوشِ محبت نشنیدیم و گدشتیم

تا شبِ نمِ گل تر نہ کند و امنِ مارا

چون باد درین باغ رسیدیم گدشتیم

ز افلاسِ کم کے دار و نہ سامان کے دارم
علاجش سوزش با سوزِ لباسِ طاہرت بہ
مرا جمعیتِ خاطر نے باید بروناصح
گریبانِ تابود از بہرِ مشقِ خاکِ رسوائی

وے دارم وے اہم بفرمان کے دارم
اگر بر زخمِ دل چشنے ز دربان کے دارم
کہ دل بر بستہ زلفِ پریشان کے دارم
نہ آن رندم کہ دستِ خود بدان کے دارم

زیاد اہلِ تضمین کردہ ام این مطلع رنگین

اگر چہ کم نظر بر حسنِ دیوان کے دارم

از سرِ زلفِ کہ دل باز پریشان کردم
دستِ ہمت کہ بر افشا ندم از جانِ جہان
تا تو در دیدہ در آئی و نشیننی در دل
در خمِ زلفِ تو انداختم از سادہ دلی

وز گلِ رو سے کہ این دیدہ گلستانِ کردم
در خمِ حجبِ تو اش و قفِ گریبانِ کردم
ہمت از سخت جگر زینتِ مژگانِ کردم
کس کا فر نہ کند آنچہ با ایمانِ کردم

<p>منت پذیر گوشه دستار کس نہ ایم رونیق فرسے سجد و زنا کس نہ ایم لیکن چچ کالان پے آزار کس نہ ایم سز زریا بسایہ دیوار کس نہ ایم</p>	<p>باخچہ ولیم ز گلزار کس نہ ایم ما بعد دل بہ طرہ طرابت ایم آزار نامزد م ناقص کشیدہ ایم ما آفتاب اوج سپہ سربدیم</p>
<p>زاد برود گوشہ تزدیر خود کہ ما از فیض عشق سپرد کردار کس نہ ایم</p>	
<p>وے زینب لطف تو خوش پریشانم زینب وادی امین زویدہ نستانم اگرچہ چون دل عشاق گشته بریانم کنند و بدم از من فکر سامانم کشد بیدہ خورشید گرد و مانم ہزار نشتر اگر سردی بشریانم</p>	<p>بیاد و سے تو بہر خطہ در گلستانم ز من پس کہ چونی نوقت رویش ہنوز خامتر از وعده ثانی مشوقم منم کہ دیدہ دل آب آتش سوزان منم کہ از اثر دل چو توتیا گردون ترشے کنند غیر در قطرہ خون</p>
<p>مرا بہ جتہ و عمامہ اسفتے نبود کہ آفتاب صفت از لباس عریانم</p>	
<p>کا فرم گر بے و میکدہ کارے دارم روز و شب در بر دل باغ و بہارے دارم من ہم از آتش عشق تو شرارے دارم توتیا کے کہ من از گرد سوارے دارم</p>	<p>من کہ ز آن زنگس متانہ نثارے دارم از خیال مرغ زیبا کے تو اسے رشک چمن شعلہ آتش طور است اگر قفس کلیم چشم دارم کہ بہ دکان میجان بود</p>
<p>من ہم مید بس منزل ایسے دارم</p>	<p>شادمان زانہ اگر خرت بفرودش کشد</p>

<p>سالم باشد که من از خود جدا افتاده ام خاک زر گرد بدست من در اعجاز سخن موشگافم در سخن زان همچو زلف موشان تا مگر پابر سرم روزی نهد از لطف غیر حرف عشق ناید از زبان من برون بر مثال آفتاب و همچو نور آفتاب</p>	<p>از دل جان با غم عشق آشنا افتاده ام صاحب اعجاز من نه اهل کیمیا افتاده ام از ره حسن معانی دل ربا افتاده ام در ره او از وفا چون نقش پا افتاده ام زان سزاوار هزاران مرجا افتاده ام دل بجادار دشمن من کجا افتاده ام</p>
<p>مے برم زد دیده بوس گل از آن چمن شادمان از بسک روسے بدنبال صبا افتاده ام</p>	
<p>یاران تو جسے کہ من از پا افتاده ام افتاد گیت عاقبت کار عاشقان عمر سیت کز رفاقت بخت سیاه خویش از مستی ام سخاک چه حاصل اگر خویش خواهد دو اسے در دما کرد عشق یار در بحر و کان نماند ز دستم گھر کنون</p>	<p>چون اشک غم ز دیده و اما افتاده ام لیکن الم ازال ست کہ بجا افتاده ام در تیغ و تاب زلف چلیپا افتاده ام چون جوش بادہ از خم صہبا افتاده ام بیارم و بدست سیجا افتاده ام بنگر کہ در سر رخ شیا افتاده ام</p>
<p>ہمت نگر کہ ختم و خندان چو شادمان از اشک خود چو موج بدریا افتاده ام</p>	
<p>من لباس از زخم او مستانہ رنگین کردہ ام از پے تکلیف آن گلبرگ رشک صہبأ از سر ہر موسے او فوارہ خون مے جہد</p>	<p>نہ ہمیں از خون دل پیمانہ رنگین کردہ ام شمع رنگین اودہ رنگین غامہ رنگین کردہ ام از پے حسن تکلف شانہ رنگین کردہ ام</p>

<p>پنج من از خائس خون کس رنگی ناست</p>	<p>گر چه صد میدان صف مروان بگین کرده ام</p>
<p>من ز فیض چشم خون بالابان شادمان خار خار گلشن دیرانه رنگین کرده ام</p>	
<p>بلبل با که نغمه متانه سر کنیم در عرصه بهار اگر غم علم کشد از خط جام گردنش آرم در کند گر آسمان بر او میزند و شمنت گر نقد و جنس در میان بر بر نهند تا شک یگونی در رخ ز نشان بود</p>	<p>زان ناز گوش لاله و گل اختر کنیم از برگ بید خجروان گل سپر کنیم یعنی بضر بعبس و عشرت بد کنیم حاشا که ما ز دشمنی او حذر کنیم نقصان بختت بسوار نظر کنیم خاکم بسر اگر هوس سیم و زر کنیم</p>
<p>از وصف سبز لب معراج شادمان صد صفحه بیاض پراز شک تر کنیم</p>	
<p>از شکار کم ز جگر تیر و نشان میرویدم از سخن گرب بد بستم طعن نادانی کن منت در بان فرو رو منم ذوق نیست از گلستان در روغم باغبان بهرگز میسر</p>	<p>عاشقم داغ خون از فرق جان میرویدم از سر بر مهراران داستان میرویدم با خیالش از نگه صد گلستان میرویدم صد چمن برق از زمین شاخ خزان میرویدم</p>
<p>از خیال آن خط نورسته شاداب حن سبزی شادی ز جیب شادمان میرویدم</p>	
<p>گشت از صفای سپیدین چهره کینه ام از لب که موج ز سخن از بحر خاطر ام</p>	<p>ز بهر آب آب خضر شد از آبگینه ام شد غرق آب گوهر مضمون بطنینه ام</p>

<p>یارب مرا بہ پہلو سے بجنون بی فتنہ کنند تا دل در روز آتش سے تو روشن است گروا کنی مزار من از بہر ترحمان</p>	<p>تا بسگرد جنون من آنم قرینہ ام پہلو بہ آفتاب زند داغ سینہ ام جز نقد داغ عشق نیابی دینہ ام</p>
<p>از بس کہ شادمان بغم از شستہ ام از راہ نئی برو غم سراو دینہ ام</p>	
<p>خیال تو در سینہ گلزار دارم چہ شد گرز چشم تہی دست کہ گ یکے طرف ترکان من ہم کند کن بہ تسبیح خود چون نہ نازم نہ کنون</p>	<p>ز گلکشت باغ جنان خار دارم متاع غم و درد بسیار دارم کہ صد دیدہ بر نوک خار دارم زہ روانہ صد خوشہ ز نثار دارم</p>
<p>چنان چشادمان مست عشقم کہ ہرگز نہ از خود بسر نے زولدار دارم</p>	
<p>ماہیہ التفات میخوایم تا بکہ در صفات دریا نیم آنکہ ہر لحظہ سے کشد مارا از تو اسے فتح باب را مفتاح گر چہ طاقیم در طریق وفا</p>	<p>وز دو عالم نجات میخوایم جلوہ حسن ذات میخوایم جاودانش حیات میخوایم حل این مشکلات میخوایم ہمدین رہہ ثبات میخوایم</p>
<p>شادمانیم با غم جانان نقد غم را برات سے خواہیم</p>	
<p>دیدہ دل در جمال بے نشان گم کردہ ام</p>	<p>اولین گام بہت من کون و مکان گم کردہ ام</p>

<p>ایکے میگوئی رہے کاشانہ راگم کردہ ام ساتیا گردانم آلودہ سے گردو چہ باک تندی طبع از عبادت کند کے گردو و لے سندستان سرزند از خاک من بعد از فنا در میان خاق ابرو سے توازی بے طاقتی توسن آن نازنین کے پانہد بر پست بام باغبان گو طعن بید روی زن برن کمن</p>	<p>من خود از مستی زمین و آسمان گم کردہ ام جام پر زہت من دست و دهن گم کردہ ام حرف عشقت اینکہ در گفتن نمان گم کردہ ام ز آنکہ عمر خود و بزلف مہوشان گم کردہ ام سجدہ سرور میان آستان گم کردہ ام بل سراج او بر آہ کماستان گم کردہ ام بلبل آشفته ام آہ و فغان گم کردہ ام</p>
<p>مشاومان نام و نشان تو ہمیں باشد کہ من از پئے آن بے نشان نام و نشان گم کردہ ام</p>	
<p>اگر م دل زلف پریشان فرو ختم جنس ثواب در بغل طاعتم نبود دران فرود سر و چو از دست یار بود سود و زیان ہر کہ سرمایہ نہ داشت یکدست قف چاک قیاسان ہر گشت لے و اچن کنم کہ مستی برت خضر</p>	<p>ایمان نیم جنبش ہر گان فرو ختم درین خرید عشق تو حصیان فرو ختم وزان ہر دو در و در بان فرو ختم در رشتہ خیال تو یکسان فرو ختم دست دگر بگوشہ و اماں فرو ختم دیوان خود بہ چشمہ چوان فرو ختم</p>
<p>ناصح کنارہ گیر کہ اشب چو مشاومان این نیم جان بہ غشوہ جانان فرو ختم</p>	
<p>اے گشتہ آفرخ تو ہوید بہا حسن ہر چند شعلہ است نغور آفتاب چرخ</p>	<p>ناز بجزین سے تو پروردگار حسن خود کے بود نظر تو اندر شمار حسن</p>

<p>ہرگز نے نمود کے اعتبارِ حُسن وار و نظریہ و تہ صورتِ نگارِ حُسن حکمیں تباہت باعثِ غزو و قارِ حُسن بالاکشیدہ بہت زرد و تیر کارِ حُسن زان ازا زل بڑی تو باشد مدارِ حُسن واپس کیے نید ز نازان سوارِ حُسن اگر عشقِ خانہ سوز نیگیت بارِ حُسن ہر دل کہ بود گردِ بُوخ او نگارِ حُسن</p>	<p>اگر حُسن معتبر نشد از عمر و رخت مانند خوشنویس کہ تا ندو بخطِ خود چشمِ اہل دل کہ نہ بیند جز ثواب چند آنکہ آفتاب نیار و بدان رسید خود حُسنِ خانہ ز افریقہ تہ افریقہ از دلِ جگر دور پے او تا ختمِ دے تنہا حُسن اینہم دہا سوسختی دیگرہ خواہد آمدنش در کند زلف</p>
<p>چون شادمان در گریہ کس تخم پیش او یک جان کہ بود ساخت دل من شاعرِ حُسن</p>	
<p>یک نتوان یک نفس دور از تو بغیم زیتن ورنہ نتوان در جہان سوستہ حرم زیتن بے گلوے خشک بے برگگان ہم زیتن</p>	<p>با فراغت بیتوان از رحمتِ غم زیتن در دوا سرایہ عیش ابد پیوند باست منتِ عشاق نبود در درجہِ صبر و وفا</p>
<p>با غمش این دل کیے بود است گویا از ازل یک نفس شاداب نتواند بے ہم زیتن</p>	
<p>خندہ کن تا از لب بعلت شرب آید برون ہرگز آن خورشید یہا از نقاب آید برون بچو آوازے کہ از تارِ رباب آید برون از دل ہر ذرہ من آفتاب آید برون</p>	<p>روسے خود بنماے کین دل از غلاب آید برون ماہ و رابرِ نجالت میشود نہان ز شرم ذوق می بخشد حریر خامہ ام عشاق را بسکہ خاکستر شدم از آتشِ عشقِ خوش</p>

گر خواب اندر بہ بین چشم خواب آلود یار دیدہ بختم بہ بیداری ز خواب آید برون	ز چشم شکل اور اب غمخہ آسان کن ز طرہ چشمہ خورشید را پریشان کن بہ بین در آئینہ گوشت در گلستان کن گدا سے عشق شو و فخر بر سلیمان کن	عیادت دل من از زبانِ مُرگان کن بگیر شانه بدست و بدستتاری او چہ واجب است ز رخ در چمن زنی آتش بام عرش در آید گدا سے کو چہ عشق
خزینہ داری ہمیش اگر ہوس داری چر شاودمان گم دل فدائے جاتان کن	شکار اندازی انجان جہان کن بجاہِ گرم در کار بہتان کن غمت را بر دل من مہمان کن لب از دشنام او گوہر فشان کن	ز مُرگان تیر و ز لبر و کان کن مغنا کے کنی کتھن پستی کباب آمدل من انتف عشق و عاے عاشق ار و دار و اجابت
بے غمگینم از دست دل خویش دلہ بستان و جانم شاودمان کن	یک لحظہ انم جان جانم نیاز کن بان سے ایض عشق تیکے دید باز کن از جان سمبت بر جانان نماز کن گرد قلعی ز حال مراننا سے راز کن	ساقی بیکدو جرمہ اسر فراز کن آب طبیعت تو چون آب زندگی داری اگر ز خون دل خود طہارتے رو یابی از صبا بحرم وصال او
سرشتہ امید چو ز غمش دراز کن	چون شاودمان بزل لگداری آرزو	

<p>تختِ شام بر بحر بستن کفِ الماس بر جگر بستن دل بجلد ستہ شمر بستن دل بناز تو عشوہ گر بستن</p>	<p>چیت آن طرہ بر کمر بستن مرہم داغ درد مندان چیت کار ہر عندیب شید نیست سر بر نی نیست دل کہ بیزنی است</p>
<p>شادمان ہچو زلف یار آموخت ہر زمان عادت کمر بستن</p>	
<p>وز غم او آستین از چشم تبر برداشتن لیک نتوان پے دل زان رنگدہ برداشتن از گل خسار زیبا پیش نظر برداشتن کار چشم ما بود خون از جگر برداشتن مرد عاشق را نیز بید سیم وز برداشتن عیب نبود از کس را ہنر برداشتن</p>	<p>کفر باشد ز اشنایان بار برداشتن یتوان از ہر دو عالم در گذشتن بے مال ز اہد اندر پہلو سے دل خار ما خواہ شکست ہچو ابر نو بہاران کاب بردارد ز کبر با وجود خاک پا سے او کہ رشک تے تیاست ہچو چشم عاشقان گوہر شانی پیشہ کن</p>
<p>کار عنایان نباشد شادمان در راہ شوق ہچو مردان خاطر از سودوزیان برداشتن</p>	
<p>از دو عالم بس بلند افتادہ است سودا من گزر جوشن گذر و آہ فلک فرسا سے من بیدان زخم تو ان خورد این جلا سے من خندہ بر خورشید دارد ساغر صہب سے من آسمان را دارد گرفتہ آتش سودا سے من</p>	<p>آرزو و کفر است نزد ہمت والا سے من بیچ تاثیر سے ندارد در دل آن بیوفا درد و بایذتا کسے از حرف من لذت برد از خیال چہرہ زیب سے ساقی دہدم لے کے سے بینی شوق ہر روز در وقت غروب</p>

کے گل و سنبل درآید در بستمِ خد نظر
تا ز آب دیدہ باغِ حُسن او افزو خستم
تا ہوا سے یار در سرست ہرگز تا ابد
ہرچہ گوئی از غمِ عشقِ پریر و یانِ بگو

باغبانِ عشقِ او شد چون چمنِ پرے من
خیر گرد و چشمِ خورشیدِ رخِ گلہا سے من
سرِ دنیا کے فرو و آرد دلِ شیدا سے من
تا بری بشد درین شہر از جنوں دے من

مشاومان تا چند دل بندی بدویان ہر
از تو اینہا کے پسند و خاطر دانا سے من

تو دگر گزشتی دونِ دونِ منِ خواہ
خوابِ تمام ناز و عقاب و کرشمہ اند
کالیبش زنگر گس جا دوسے او مجو
کس علم سوختن بہمندی نیدہ
صاحبِ دلن ببح و ثنا دم نیز نند
تا آب دیدہ ہو جز نان سوزِ شوق
غیر شکست و تنگی زلف او جو سے
دل کا فتن نصیب ہر کو بہن نشہ
تا خود درون بزم ترا جانید بند
آواگیت ہر عاشق براہِ عشق
باشد حیرت خاٹہ ما مجو آفرین
رہے ز بارِ عشقِ تجو بند باکے

این بیادہ طرب زخمِ سرگونِ من خواہ
جز داغِ دل از عشقِ رخِ لا لاکونِ من خواہ
عجازِ صیسی اندم سحر و نسونِ من خواہ
در شعی زابلِ نا آزمونِ من خواہ
ایتینات از لبِ اہلِ درونِ من خواہ
افسردگی ز لالہ داغِ جنونِ من خواہ
فتح از تجلِ علم و دانش گونِ من خواہ
این جان کنی ز کار گیسے مستونِ من خواہ
مقصودِ خود بصوتِ نواز برینِ من خواہ
از دیدہ دامِ کس دم بہنمونِ من خواہ
غیر از نواسے غمِ این ارغنونِ من خواہ
مستانہ این مجلس با ز کافِ منونِ من خواہ

مارا دگر ز دستِ زبونان ز بونِ من خواہ

تا چند مشاومان طلبی کامِ دل ز دہر

صبح یار آمد برون از رخ نقاب انداخته
ماختگان خنجرش بیداد کردند از برش
آن دلبر جاد و نگه مستانه ز آن لطف سیه
چون باده گردویار او کو طاقت دیدار او
پیوسته اندر جام می زان چهره گلگون رفته
نازم کمن آن پری کنز راه و رسم دلبری

هر سو کند غم برین بر آفتاب انداخته
مستانه چشم کافرش خود را بخواب انداخته
صد گردون خورشید و مرد در پیج تو آب انداخته
کان بس لگن بر بار او آتش در آب انداخته
هنگام مستی پله به پله ساقی گلاب انداخته
صد شیخ را از خود سوری مست خراب انداخته

میخواند کبیل در چمن از فشا و مان بر من سخن
گرفته ز دست خویش تن مطرب باب انداخته

دست و فغان بدین دنیای بسته به
دیدم که شکست بدلبها توان نشست
دنیای و دین که دلم بر او اهل محبت است
سهل است گس از دو جهان در گذر کند

مردانه زین کند گل گوید رسته به
کس نه بچو زلف دل خود را شکسته به
چون تیر زین دو خانه کجا نیست جسته به
در شب راه عشق خود از خود گذشته به

ما با دل درست نسازیم نشا و مان
چون در دیار آنس بدلبها کس خسته به

آخرى درج شدہ تاریخ پر یہ کتاب مستعار
لی گئی تھی مقررہ مدت سے زیادہ رکھنے کی
صورت میں ایک آنہ یومیہ دیرانہ لیا جائے گا۔

•

ش-۱

سازمان آوازه ۱۹۱۵
سلطان شاد و سلطان
دیوان شاد و سلطان

تعمیرات و تعمیرات
 جامعہ اسلامیہ
 ۱- از این مبلغ ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۲- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 اور کتب خانہ و کتب خانہ
 ۳- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۴- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۵- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۶- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۷- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۸- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۹- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان
 ۱۰- ۱۰۰۰۰ روپے صرفا تعمیرات و تعمیرات
 عمارت شاد و سلطان

